

УТВРЂУЈЕ СЕ да су на главни претрес приступили:

- заменик тужиоца за ратне злочине Веселин Мрдак,
- пуномоћници оштећених, Милена Васић и Наташа Кандић,
- сви оптужени,
- браниоци оптужених, адвокати Јасмина Живић, Бранкица Мајкић, Игор Олујић, Војислав Вукотић, Миладин Живановић, Бранко Димић, који ће на овом претресу замењивати и адвоката Бранка Лукића, Гордана Живановић, која ће на овом претресу мењати и адвоката Слободана Живковића и адвокат Бранислава Фурјановић.

Констатује се да је оптужени Александар Николајидис приложио пуномоћје којим ангажује да га убудуће брани адвокат Радослав Шошкић.

Констатује се да је у Жупанијском суду у Загребу приступила сведок Снежана Кризманић.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес ОДРЖИ.

Претрес је јаван.

Главни претрес СЕ НАСТАВЉА у 9 часова и 55 минута.

Констатује се да ће саслушање сведока Снежане Кризманић бити обављено путем видеоконференцијске везе остварене са Жупанијским судом у Загребу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дobar дан, овде председник већа, судија Оливера Анђелковић. Судија Ерна Дражанчић?

Судија Ерна Дражанчић: Дobar дан, истражна суткиња Ерна Дражанчић овде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, сведокиња је у судници, Снежана Кризманић, да ли је тако?

Судија Ерна Дражанчић: Сведокиња је у судници и утврдили смо њен идентитет.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У реду.

НАСТАВАК ДОКАЗНОГ ПОСТУПКА

САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА СВЕДОК СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само нам сведока прикажите. Да ли можете мало ближе?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Снежана Кризманић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само камера, да ли може да приближи сведока? У реду. Име оца?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Фрањо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Од оца Фрање, по занимању шта сте?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Економски стручни радник.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ваша адреса?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Бауерова 33, Загреб.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Година рођења?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: 1969.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Место рођења?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Вуковар.

Сведок Снежана Кризманић, од оца Фрање, рођена 1969. године у Вуковару, по занимању економски стручни радник, са пребивалиштем у Загребу, ул. Бауерова бр.33.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Госпођо Кризманић, рећи ћете суду да ли сте у неком сродству или у завади са оптуженима Љубаном Деветаком, Миланом Девчићем, Миланом Радојчићем, Жељком Крњајићем, Миодрагом Димитријевићем, Дарком Перићем, Радованом Влајковићем, Радисавом Јосиповићем, Јованом Димитријевићем, Сашом Стојановић, Драганом Бачићем, Зораном Косијером, Петронијем Стевановићем и Александром Николајидисом?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не, нисам.

Са оптуженима несродна, није у завади.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Бићете саслушани као сведок. Као сведок сте дужни истину да говорите. Давање лажног исказа је кривично дело. Нисте дужни да одговарате на поједина питања, уколико би одговором изложили себе или своје блиске сроднике тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу. Пре него што кренете да дајете исказ, положићете заклетву понављајући овај текст који ја изговорим. Заклињем се да ћу о свему.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Заклињем се да ћу о свему.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Што пред судом будем питана.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Што пред судом будем питана.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Говорити само истину.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Говорити само истину.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И да ништа од онога што ми је познато.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: И да ништа од онога што ми је познато.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нећу прећутати.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Нећу прешутити.

**Опоменућа, упозорена, а након полагања заклетве,
изјављује:**

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пред овим судом се води кривични поступак против ових четрнаест лица, чија сам Вам имена и презимена прочитала, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништа. Предмет ове оптужбе су догађања у месту Ловас у октобру и новембру месецу 1991. године и страдање 69 цивила хрватске националности у том периоду. Предмет оптужбе је напад на Ловас, дешавања у самом месту, противзаконита затварања, телесна повређивања, убиство 27 цивила и задњи део је минско поље. Рећи ћете суду, у том периоду где сте се Ви налазили, шта је Вама у вези овога познато, на дан када је био напад, где сте били и уосталом, све што Ви знате у вези тога и да ли сте и Ви у овим догађајима на неки начин били оштећени или на било који начин злостављани? Изволите.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Хвала. 10.10.1991. године у 7,10 је почело гранатирање на Ловас и ми смо се спремили, у кући смо били нашој, брат, мајка, отац и ја. И брат је одвео нас у подрум код сусједа Витека Фрање. Тамо нас је било више обитељи. Брат се вратио кући где је остао и отац. У подруму је било више обитељи, сусјед, овај, Алерић бака са унуцима, онда Розалија Пејић са својом кћерком Маријом која је из Товарника и својом дјецом, Марија са својом дјецом. Ту смо били сво вријеме у подруму, до не знам, неких рецимо поднева, уствари, временски нисам сигурна, али још увек су биле успостављене везе телефонске у Ловасу и од баке Алерић кћерка је јавила телефоном да оставимо отворена врата и прозоре, да бацају бомбе, због детонације и овај, и да се повучемо негде уз крај куће, овај, гдје или подрума гдје неће, овај, од детонације, ако се баци бомба или нешто да не будемо повређени и да оставимо отворена врата. У некаквим поподневним сатима оно, стално се чуло кроз улице трчање, шуштање лишћа, нисмо знали да ли улазе у двориште у којем смо ми били у кући или овај, да ли неко долази по нас. Међутим, у том неком времену, бачене су две бомбе на кућу Витека Фрање на прозоре од подрума. Срећа је та што су били, вреће су били на њима нагурали смо, овај, само што је простор био преграђен зидовима и пре, остало је угљене

прашине, овај, том детонацијом, једноставно, на тренутак смо остали овај, без слуха. Она угљена прашина је све дигла у зрак и све се зацрнело, тако да је то био тренутак у којем нисмо знали да ли смо живи или мртви, овај. Након неког времена, овај, смо схватили да овај, да је прошло, да смо остали сви живи. Почели смо се оно сви једни друге, овај, пипати и гледати да ли је ко повређен. Било је прошло, рецимо у реду, јер нитко није био повређен. Ту смо остали тај цијели дан и ноћ у подруму.

Међутим, ујутру смо дошли до првих информација, нетко је јавио овај Пејић Розалији да јој је супруг убијен, нађен у врту, у курузима и она је са својом кћерком и дјецом се повукла својој кући. Исто тог дана обитељ Алерић се преселила у подрум од сусједа Славка Латаса и исто тако смо се ја и мама исто заједно са њима повукли њима, бојале смо се остати саме и некако нам је било лакше када је била мушка особа у нашој присутности. Морали смо већ тада се прочуло по селу значи да тамо које куће су прошли ти добровољци, четници, да морају бити означене, да морају имати крпе на вратима од улаза. Сваки човјек који је излазио на улицу, морао је имати повезану бијелу крпу око руке. Они који нису имали то, значи нису били са тим упознати и имали су право, могли су их убити. Значи претпостављали су да нису негде изашли из куруза, однекуда где нису значи били са тим упознати.

Ту код Славка Латаса смо били тједан дана, с тим да су нас, мене и маму тражили да се вратимо кући. То смо чули преко татиног брата, јер неки су се кретали људи који су, знали су отићи од сусједе до сусједе са крпом, узети неке основне потребе, пошто су људи били у подрумима, нису имали ништа. Онда би се чуло пуно имена који су били убијени. Знам да смо чули за, у нашој улици, за њих пар да су нађени на улици мртви. Углавном, морали смо се након два, три дана јавити у центар села. Тамо је дочекао Милан Девчић који је доста био арогантан, тако мало са дозом потцењивања, провоцирања. Мени се обратио са тим, ди су ми браћа, и један и други и отац, који шире усташку идеологију и тако. Људи су се осјећали јадно, оне које сам сретала, који су били Ловашчани, вредност људског живота је била ништа, у њиховим рукама и знам да смо морали вратити се кући, нахранити као стоку и све што је било, јер уколико то не учинимо, да овај, ћемо бити кажњени, значи да не слушамо њихове наредбе, тако

да смо након два, три дана после тог подрума смо ишли дома хранити, иако је то све било вани стока и све је било у катастрофалном стању, али знали смо да нам то ништа не треба, али једноставно морали смо слушати, јер смо ми тада били на неки начин њихова радна снага и морали смо слушати што они траже од нас.

Након тих тједан дана боравка код Славка Латаса, значи то је био 17.10.већ у касним поподневним сатима, значи после 3 сата, јер до 3 сата је био као тај полицијски сат, људи су се до тада могли само кретати слободно са тим крпцама око руке. Међутим, у том неком времену после три сата, на врата дворишта су ушла четворица. Међу њима је био Александар Николајидис који је био у маскирној одори, горе је имао плаву светлу тренерку или некакав шушкавац, на предњој страни где је још било капљица, флекуви крви. Други је био Ивица, знам да је само после кроз боравак онај који сам још била тамо у Ловасу, Ивица се звао дечко који је био сав у црно обучен, имао је вунену капу црну на глави. Представљао се да је он Хрват и да ће видети Хрвати како он овај воли Србе. Изузетно се јако доказивао међу њима и био је међу њима, могу рећи у том тренутку најгори. Затим трећи је био обучен онако типично четнички, овај, са шајкачом на глави, имао је са леве и са десне стране пар реденика, огромни нож на себи, са брадом, неуредно и четврти је исто био у маскирној, неуредне дуге косе и браде, али не знам уопће како су се звали, ни ко су, само после кроз значи, они су дошли на врата и рекли су да морају ми поставити пар питања и да ћу се врло брзо вратити. Извели су ме ван, пред кућом је стајао бијели «Југић» и одвели су ме у центар Ловаса, одвели су ме у кућу Ивице Франчишковића. Ту су ме довели у собу. Био је Александар Николајидис и знам само по имену да се звао Славко. Пустили су, био је телевизор и видео и пустили су ми касету, због које су, као су ме довели - оснивање годишњице ХДЗ 16.03.1991. године и ја сам на тој касети водила програм. Била сам водитељица програма културно-умјетничког, најављивала сам, значи, било је пјесме и говора и свега и они су на темељу те касете мене као привели и почели испитивати.

Почели су, како је која, значи особа се појављивала на касети, испитивали су шта знам. Ако сам шутила, за сваку шутњу су ме ударили по глави. Више не знам ко је ударао, да ли је

ударао Александар Николајидис или је ударао тај Славко или не знам. Међутим, вероватно када су ме водили многи су видели да доводе жену у ту кућу. У ту просторију јако се пуно напунило људи, четника. Нисам знала ни колико ни где, углавном морала сам бити усмерена према том телевизору и видеоснимци и одговарати на њихова питања, иако не знам што сам им могла рећи, јер ја сам у том времену овај само водила тај програм, значи била сам водитељ. Ко су сви ти људи, неке сам познавала, неке нисам, нисам баш имала искрено што рећи, јер сам у том времену студирала и искрено није ме то пуно интересирало, али једноставно, за сваку шутњу сам добила значи или шамар или ударац, чупали су ме за косу, претили. Међутим, у неком времену, простор како су пунили ти који су улазили, Славко је инсистирао да напусте тај простор, да могу ме испитивати. Међутим, нису овај слушали и они су се исто церили, пипали ме, повлачили за косу. Не знам, у том тренутку ја знам да сам само била оно тотално изгубљена, колико их је улазило и излазило, не знам, али након тог непослуха тражења Славка да изађу ван, он је напустио просторију, али није дуго прошло и изашао је ван и Александар Николајидис и сео је тај Ивица који је исто био присутан овај са Александром Николајидисом када је овај, дошао по мене у кућу и сео је и почео је мени говорити како ће он сада мени показати како њега његови Срби воле. Пар пута ме је ударио, чупао за косу, пустио видеоснимку и даље ме као он испитује. Рекао је да ће своје пријатеље почастити, да ће им дати да ме сви силују и на крају ће ме и он силовати и овај, повлачењем и чупањем за косу, извадио је из, не знам од куда, али углавном имао је огроман нож и са њим ми је овај прелазио преко врата. Почео је по мајици онако као да ми је распори. Међутим, у том времену не знам што се догодило, ја сам скроз била изгубљена, овај, само знам да је дошао Александар Николајидис и извео ме вани и тај Славко, а вани ме је дочекао Милан Радојчић и Милан Радојчић ме је одвео значи извео ме из те куће и одвео ме у кућу, овај, у центру самог села. То је била кућа од Боре, ја сада не знам како се он презива, али, овај, тамо је као био тај некакав исто штаб или не знам што. Углавном ту ме је довео и одвео на кат у собу и закључао. И ту сам ја била, не знам временски колико дуго, вероватно је и ноћ пала, било је мрачно. Углавном у неко доба ноћи, овај, су дошли по мене и спустили су ме били у приземље где је био Љубан

Деветак и не знам, још је било око њега људи, али једноставно нисам то регистрирала. Једино кога сам препознала, то је био он. И овај, поставио ме тамо и једно, не знам временски колико је то потрајало исто дуго у ноћ, уследило је испитивање и испитање мозга, постављање питања. Видела сам да су били јако добро информирани, за сваки корак су знали где сам се ја кретала у оном времену, у задњих годину дана на некаквим догађањима, овај, којима јесам била присутна. Постављао ми је питања везано за оца, углавном су била питања која су се тицала оца, где је он био, шта је радио, што му је ово требало, да је он њега обожавао, јер је био добар играч и ногометаш, али сада му то стварно није требало, да, овај, не може више гарантирати за мене, да се пуно тога у Ловасу догодило и за то мора нетко одговорати. И онда ми је тако наводио некакве ситуације мештана што су водили тамо некакве страже, па онда, не знам, ко је што нешто радио, да сада не знам точно, да ли било је у питању отац или неко од браће док су биле као те страже, да је зауставио неког мештанина из сусједног села, овај, Опатовац и како је зауставио са пушком или не знам са чим је било и да се врати назад. И онда је то тако покушао демонстрирати, овај и махати са пиштољем око мене да видим како је то, што мислим како се тај Рајко осећао, овај, као сада што он то мени ради и тако. То је трајало, ја Вам искрено не знам дуго у ноћ временски, нисам имала сата, али од силних испитивања и провоцирања, испирања мозга, углавном усмерено све на питања везано за мог оца и било је у пар ситуација некаква догађања која су била, на којима сам ја била присутна, овај, хтео је само знати да ли ћу потврдити да ли сам била или нисам, што јесам потврдила, оно што сам знала, то сам говорила истину.

И након тога, овај, су ме поново вратили у ту собу на кату и ту сам дочекала јутро. Након тога, не знам поново је дошао по мене Милан Радојчић. Знам да у тим просторима и ја где сам била и у суседним собама, то собе су биле пуне технике, од телевизора, тих видео, технике, то је све била техника по селу што су купили по кућама, све је било, овај, стрпано по тим собама. Тог јутра дошли су по мене, извели су ме вани и Милан Радојчић ме је одвео, то је пријашња била, то су биле пријашње просторије у Ловасу ХДЗ-а и ту је био његов уред, он је као био главни, колико се сећам, за територијалну одбрану или сада ја не знам точно. И тамо сам била, он ми је рекао да ми је најбоље бити ту, јер

уколико, овај, ме пусти да ће ме ови други растргати и да слушам шта му ја говорим, што ми он говори, пардон, да ћу бити тамо, послуживати, чистити ове спаваонице, јер ту је био, ту су биле спаваонице од страже и ту је био и затвор, тако да сам ја ту неких тједан дана боравила, чистила сам, спремала те спаваонице, била сам у виду радне снаге, али с друге стране, сам била заштићена од напасти, овај, тј. од оних који су ме испитивали и који су ме желели овај на други начин овај.

После тога, у том времену, уствари, тих тједан дана док сам била у том простору, сећам се, одмах први дан када сам дошла код Милана Радојчића у уред, већ је био тамо Петроније. Када сам ушла, кесио се, смејао, обилазио је око мене, стално ми је показивао како ће ме, овај, како ће ме заклати, руком ми показивао на врат, да ће ме само потегнути. Пар пута ме је ударио овај по глави. Међутим, он је морао напустити просторију и после тога га више нисам сретала у том периоду у којем сам била код Милана Радојчића, као радила, као радна снага у тим просторима. У тих тједан дана боравка ту, чистећи и радећи, овај, видела сам, били су долазили на испитивање Марија и Стипо Лукетић, за које, овај, сам касније сазнала да су убијени. Такође су били муж и жена Балић, Ивица Матић, али када су била та испитивања, ја сам, овај, мене су били одвели у спаваонице страже, стражара који су биле у тим затворима. Стражари су били углавном, овај, Ловашчани, Срби и то био је колико се сећам, Зораја Слободан, онда Миленко Рудић, Илија Кресојевић, био је Слободан Зораја, затим био је Грковић Милан и било је њих још, али сада у овом тренутку се не сећам више имена, углавном су били Ловашчани.

После, видела сам исто тако један дан да су чистили, нисмо смели подигнути главу и једноставно смо имали забрану, само спустите главе, чистити са метлом у руци, су браћа Дарко и Жељко Павлић, овај, њих сам срела исто у том простору где је био Милан Радојчић. Углавном то су све људи у том тједну које сам срела, за које после више нисам ништа знала и нисам више, данас ти људи више нису живи.

Након тих тједан дана боравка на том раду код Милана Радојчића, он је отишао на један састанак навечер 24.-ог и по мене је дошао Александар Николајидис и одвео ме у кућу код Владе Сомборца. У његовој кући је била његова мајка Валерија и

он, њих двоје су сами били скроз отрага. Ацо ме је одвео скроз напред у кућу, у предњу собу и ту је са мном разговарао, тј. неке чињенице ми је изнео да је он дошао и да је добио заповед да треба ме убити. И тако, тај разговор је текао прилично дуго, овај да се пуно тога догодило у Ловасу и углавном да треба некакав закључак, кривица овај свалити на неке људе и чему сам ја разлог томе, нисам знала али тако, ја сам покушавала са њим мало разговарати и мало смо се дотакли некаквих и приватних ствари, обитељи. Покушавала сам овај, на некакав људски начин покушат га придобити, овај, да то не учини, јер ја у том тренутку нисам знала да ли, овај, је то истина или је игра којом ме жели заплашити, не знам што му је био циљ, али углавном дошао је са тим да ме треба, овај, убити. Међутим, он је после тога напустио просторију и овај, ушао је, знам да му је био Аки назив, мислим да се зове Зоран «Аждаја», ћелав је био у црном и он је био тамо овај, исто у тој кући. Сада више нисам сигурна да ли је он, овај, одмах дошао са Ацом, Александром, скраћено су га звали Ацо, овај или је накнадно био у кући, углавном и он је био овај, нашао се ту вечер у кући и он је дошао, овај једноставно, почео је са причом о некаквим идеологијама српским о неким теоријама. Не знам што ми је хтео са тим рећи, углавном, након неког времена, свело се на то да овај и он ми је исто рекао да, овај, да ме мора убити и да нема ту више разговора, али пре него што ме убије, овај, рекао је да се скинем и овај. Морам признати да сам била тотално изгубљена, да не знам ни ја што је све следило. Знам да сам оно, почела и плакати и да сам, овај, била тотално, овај, изгубљена. Молила сам да то не учини, нисам знала стварно мисли ли ме убити или не мисли, али у том тренутку је то изгледало стварно. Инсистирао је на томе да се скинем, међутим, овај, ја сам молила да ми то не уради, да овај, још сам му рекла да, овај, да имам менструацију, да не могу се скинути и то. То није ништа сметало, углавном, скинуо ме је скроз до гаћица и видео је стварно да имам менструацију, али му није сметало и почео је скидати гаће и углавном знам да је након свог тог, није успео ме силовати, јер у том времену је дошао Александар и рекао је, «облачи се» и одвео ме скроз тамо где су били Владо Сомборац и његова мајка. И ту смо још неко седели време, они су причали. У том тренутку сам ја осећала оно, не знам, да ли сам спашена или нисам спашена или које су то игрице, углавном, нисам знала што ће се догодити, али

сво време кроз ту ноћ док смо седели, стално се враћало на то да ме морају убити и играли су се са мојим живцима, овај и на крају је рекао да одем тамо напред у собу спавати, да ће ујутру одлучити о томе што ће направити и да ћу отићи код Љубана Деветака и да ће видети са њим, рекао је да једино њему верује, Александар је рекао да једино њему верује.

Када сам дошла у собу, ту сам дочекала јутро, нисам могла спавати, јер нисам знала да ли ће нетко од њих улетети или неће улетети, углавном, овај, када је јутро свануло, поново је Александар дошао са причом да не зна што ће са мном направитим, али да ће ипак отићи код Љубана Деветака и да ће видети са њим, јер једини је он ту у Ловасу коме он верује.

Повео је и мене исто и отишли смо у кућу Љубана Деветака. Тамо у кући је била прилична гужва, пуна кућа је била, били су родитељи од Љубана Деветака, од његове жене, пуница и пунац, били су од Владе Сомборца жена и његова кћер Мирјана. Исто тако била је обитељ Мађаревић Марин који је у сусједној соби лежао избоден. Њега је избоо Петроније и после је он, не знам на који начин, углавном ја сам га видела тамо да лежи у соби са ранама, била је снаха од тог Марина Мађаревића и његова жена и била је снаха, тј. сестра од Љубана Деветака, Мира Амбринац. Ту је нешто разговарао Александар Николајидис, ја не знам о чему су они и што су разговарали, али, овај, након неког времена ми је, овај, се обратио Љубан Деветак и рекао ми је, овај да он ту не зна шта да направи, да мене траже и четници и војска, да ме он ту не може заштитити и да би најпааметније било да, овај, ме изведе Александар Николајидис из Ловаса, па онда након неког времена као да се вратим. Нисам знала ни где ни шта, нисам знала која је њихова игра и који су њихови договори, а нисам имала ни избора. У том тренутку сам размишљала само да спасим живот. Једино знам да сам питала да ли могу отићи и рећи мами да се не брине, овај, јер мама ми је остала у Ловасу, снаха и нећакиња, они су били у кући од снахиних родитеља, у кући Стјепана Пеулића, да ли могу отићи се јавити и узети неке особне ствари своје. Рекао је да могу, тако да сам ја, овај, отишла поздравити се са мамом, са Блаженком, снахом и нећакињом Домиником. Узела сам у једној црној торби сам имала некаквих слика, основне хигијенске ствари, имала сам тих некаквих основних ствари, документацију и знам да сам нешто веша и некакве две, три мајице сам имала. Вратила

сам се назад, сам се морала вратити, ишла сам у пратњи од Александра Николајидиса, вратила сам се поново код Љубана Деветака и ту сам морала остати целу ноћ и сутра ујутру су дошли пред кућу Љубана Деветака са бијелим «Југом». Са њима је био Драган, њега сам пар пута сретала, он је био у уреду, долазио код Милана Радојчића и знам да га је представљао Драган из Краљева, да су они јако добри пријатељи. Тај Драган је дошао, дошао је Коста и Александар је био већ у кући, њих тројица су ишли, ишли су кући и неко од њих није имао документацију, особну документацију. С обзиром да сам ја имала возачку и особне документе, они су хтели да, тражили су да ја возим, обзиром када изађемо из подручја ових наших, влада закон и исто тако и њихова полиција не одобрава без особних исправа да се људи крећу. Мислим, нисам имала ту избора, села сам у ауто. Знам да смо у центру се зауставили тамо, у Генералштабу смо морали као добити потврду за излаз из села. Ја сам морала добити ту потврду и знам да смо у Товарнику стали напунити гориво у ауто и после тога прошло је, дошли смо иза Шида. Када смо прошли, онда према ауто-путу нисмо имали никаквих неугодности, није нас нигде полиција заустављала, али нисмо ни имали никакве исправе, па није им баш било свеједно. Знам да смо у Београду оставили Косту, он је ишао кући, а када смо дошли у Панчево, Драган је узео «Југића» и он је кренуо кући својој, а ја сам остала са Александром Николајидисом у Панчеву.

Прво код кога смо отишли, то је био његов неки пријатељ, знам само да се звао Горан, то је био млади дечко тек ожењен, имао је малу бебу. Знам да је имао кафић и у склопу кафића била је мала трговина и у том кафићу знам да је био билијар стол и када смо ушли у кафић, углавном су били оно малолетници и деца, балавци су играли билијар и то, али се ту у том кафићу затекао и Петроније. Када ме је видео, одмах је почео овај са кривељењем, слагањем фаца, причањем, викањем, «ево усташице» и тако, као сада је вријеме дошло како ће они њему пљескати, како су мени пљескали када сам водила програм и тако, уносио ми се у лице. Међутим, није он ту могао ништа направити у присуству Аце, Александра Николајидиса, јер се он њега бојао и на неки начин сам од Петронија била, тј. Ацо ме је на неки начин штитио од Петронија, јер овај, Петроније се бојао њега. Међутим, били смо код тог Горана и знам да смо отишли негде у град су ме

одвели нешто да поједемо и у том времену већ је била ноћ пала и овај, требали смо се вратити код Горана. Већ када смо дошли близу Горанове овај те куће и кафића, видели смо да је била рација, полиција је опколила кафић и то, нисмо знали што и углавном ја и Александар смо отишли, не знам куда ме он водио у том тренутку. На крају знам да ме је одвео у хотел неки у Панчеву, као да ту преноћимо, јер нисмо могли се вратити код Горана, нисмо знали точно што се догађа. Међутим, ујутру, преноћили смо у том хотелу и ујутру када је дошао Горан, само је рекао да је била рација, да је полиција му опколила кућу, да су му је испреметали, да је Петроније био на полицији и да је узео, украо је моје ствари и однео је тамо и пријавио како, овај, је у кући усташица и испричао им је некакву причу, не знам коју причу, коју после сам ја сазнала. Углавном, узели је те ствари и хтео је на неки начин код полиције зарадити неких бодова, да је он учинио неко добро дело зато што, јер је имао стално проблема са полицијом јер је на јавним местима знао извадити бомбу. Тако сам, после те информације, кроз које ћу Вас ја после упознати, и сазнала, углавном, овај, углавном нисмо се могли вратити Горану и сада је био проблем где ће ме оставити Александар, обзиром да он се морао вратити у Ловас.

Ја нисам знала који је договор са Љубаном Деветаком њега, али нисам имала избора и нисам знала што је он на неки начин овај, јер где год је он дошао, нисам имала страх од тих људи зато што више су ти људи са неким страхопоштовањем према њему, нисам знала из којих разлога, али овај, једино нисам била на неки начин заштићена од њега, али од других тамо где сам пролазила, сретала људе, нисам имала особно проблема.

Међутим, сада како је се створио тај проблем да не могу остати код Горана, јер је било замишљено, тако ми је он рекао да ће ме оставити код тог Горана и да помогнем као радна снага док се не будем могла вратити у Ловас, он је рекао да сада не могу остати, јер је мислио да останем ту и да помажем у кафићу и у тој трговини, док се не будем вратила у Ловас. Међутим, како нисам могла остати, тако је настао проблем где ће ме одвести даље и онда је, не знам на који начин, углавном дошли су до некаквог пријатеља, да ли је то био Горанов пријатељ, сада то не знам точно, али углавном договор је био, нашли су се са њим. Знам да се звао Симо Петровић и он је дошао човек навечер и знам да је

само рекао да он вечерас не може ме сместити код њега и не зна точно где, али оставили су ме били у некакав, некакво преноћиште између Панчева и Долова. То је једно војвођанско село, Долово, овај, за кога сам тада први пута сазнала и у некаквом одмаралишту или не знам што је било, у шуми тај некакав ресторанић је био и некакве собе где су ме ту сместили и оставили. Тим прије него што је, овај, Александар отишао, рекао је да пазим шта радим и да је он свима рекао да сам ја његова заручница, тако да се не морам бринути, неће ми нико ништа, а рекао ми је да водим рачуна да не побегнем, јер у Ловасу су ми мама и снаха и мала нећакиња Доминика. Са једне стране, на неки начин ме је уценио да не помишљам о неком бежању, а овај и то је био завршетак нашег разговора. Он је отишао, он се морао вратити у Ловас, а ја сам ту преноћила, то је било одмаралиште, разбијена стакла, вода у умиваонику слеђена. Имала сам некакву плахту или нешто, промрзла сам ту ноћ. Ујутру углавном знам да је тај Симо Петровић дошао по мене и да сам, овај, да ме је одвео код његове раднице једне која је радила код њега у трговини, а тај Симо Петровић је био иначе Ром. Он је иначе дошао пре пар година пре рата, овај из Немачке, жена му се звала Драгица, имао је сина седам, осам година, живели су изузетно лепо, културно. Први пут у тих пар дана сам налетела на обитељ која је, оно, овај, била рецимо нормална и углавном знам да ме је оставио код те Весне, дјелатнице, девојка је била, њени родитељи нису знали ни ко сам ни шта сам, углавном, код ње сам ја спавала и ујутру сам ишла са њом радити у трговини. Изузетно је била коректна и драга цура. Ја сам јој се након неколико дана поверила и у смислу да нисам јој ништа рекла за Ацу, за Александра да сам му заручница и то, него сам у смислу рекла јој откуд сам дошла и ко ме је довео и замолила сам је, да сам чула да ме полиција тражи, да ли она познаје, знам да је једном у трговину дошао један полицајац, звао се Иван и замолила сам је, да ли би он могао овај у полицији видети да ли ме траже, тј. да би хтела се пријавити, јер претпостављала сам да ме сигурно траже, када су направили рацију у Горановој кући и бојала сам се да ме негде не нађу на улици, да ћу онда далеко теже и горе проћи. Једноставно сам се хтела, овај сама пријавити да видим овај што је. И она је стварно преко тог Ивана успела договорити, ја сам отишла на полицију и знам да ме је примио инспектор се звао Звездан, човек који, овај,

је изузетно био коректан, који је био зачуђен, јер је мислио да можда нисам више жива. Знао је у чијим се рукама налазим, и Петронија и Александра који су једноставно били пуно година по затворима због разних казних дела и тако, знао је у чијим се рукама налазим. Он је све те чињенице мени изнео, о којима ја нисам знала, што је направио и Петроније и, и тако због тих, у грубо реченом, што су радили, и онда ми је рекао да је Петроније дошао са црном торбом мојом особном, са неким стварима мојим које су биле у торби и овај, да ме пријавио да сам усташица, да сам деци српској, не знам, секла прстиће, уши, радила ланчиће и да је он дошао пријавити да треба ту усташицу ухватити и овај казнити, са том причом. Он каже, није поверовао у ту причу, једино што је међу тим мојим стварима нашао писмо једне моје пријатељице која је студирала у Новом Саду и хтио је на темељу тог писма покушати њу потражити да ли је она чула за мене или нешто, да уђе у траг, да ли постојим уопште, да ли сам жива, јер ништа није о мени знао. И углавном, када је разговор завршио, човек ми је дао визитку и рекао је, у које год доба дана или ноћи ако га треба да га могу назвати, стварно је изузетно био коректан и оставио је јако добар дојам. И у том времену ја знам да сам још код тог Петровића Симе радила. Човек је од првог дана хтео ми помоћи, али једноставно, ја сам први дан могла отићи из Долова. Стварно је био изузетно добар и његова супруга, али једноставно, ме је она уцена коју ми је рекао Александар Николајидис, да водим рачуна ако одем да је у питању живот моје маме, снахе и нећакиње, тако да једноставно ми је стално то било у глави, да из тих разлога нисам могла побећи, а могла сам од првог дана када сам дошла и стварно су људи иако без речи, иако нисам ништа говорила, једноставно су осећали и хтели су ми помоћи.

Знам да након неких можда петнаестак дана боравка тамо, Симу је звао Бранко Илијевски, то је још једна обитељ у том времену док смо оно бежали од куће, од тог Горана што сам пропустила, знам да смо навратили, то му је био један пријатељ који је живео близу стана његовог брата од, значи брата Александра Николајидиса, он се звао Бранко Илијевски, имао је жену Весну и цурицу су имали, девојчицу од пет година, они су имали лепо сређен стан, овај, добар брак, нормално, имали су посао, једноставно у том свету где смо се ми кретали, сам значи

видела да је једина обитељ која није била у том неком свијету криминала, која је, овај, у којој сам се осећала угодно. Ту смо само били једном, оно навратили, поспе су онда они мене одвели код тог, на договор са тим Симом Петровићем и тако сам завршила у Долову и то сво време била у Долову. Али онда је то онако тих неких петнаестак дана Симо Петровић звао да се, Бранко је тај Илијевски звао Симу Петровића да се вратио Ацо из Ловаса и да, овај, треба ме довести у Панчево код Бранка Илијевског и знам да сам у том времену овај, Симо ме је довео код Бранка, било је вече. Када ме је оставио, видела сам Александра, био је у припитом стању, увек је носио само тренерку, онако као шушкавац, није никада носио, колико год је било зима, није носио никакве јакне, увек је био у тој тренерци и у припитом стању и седео је тамо код Бранка и тако, овај.

У том времену, како сам дошла, биле су вести на телевизији и они су показивали како се вратио живот у нормалу у новоослобођеним местима у Хрватској и онда су приказали баш на Телевизији Београд, на вестима у пола осам су показали Ловас и ту су ставили људе, пар ловаских мештана којима су типловали имена испод њих, која нису била њихова имена. Знам да су за њих двојицу, Антун Паша и не знам овај један што је у Ловасу, звали су га «Брицо», Адам Рендулић, једноставно су испод, када су они разговарали, испод су била типлована друга имена, мислим Хрвата, само не њихова имена и они су говорили о људима и тако је исто Антун Паша који је радио са мојим татом, њему је као спикер поставио питање, ко је Фрањо Кризманић и онда је Антун Паша као његов први радни колега овај рекао да је он не знам, усташа, да не знам, у усташкој идеологији, причао је неке ствари, овај што је у том тренутку када сам ја седела код Бранка и Весне, било прилично ми неугодно, како ја тим људима могу објаснити да то није истина и они су само мене питали, а ко је то. Ја сам у том тренутку морала рећи да је то мој отац. Нисам им се имала што оправдавати, нити њима објашњавати, али овај, једноставно, то је било само горе по мене и зато што сам се бојала да ћу на неки начин њима стварати неугодности, да ће се осећати можда према мени горе или односити или, а на неки начин, то је било у прилог Александру Николајидису да овај, моје презиме, оно сада испада не да знају сви, али да се нећу моћи тако слободно кретати, да овај, у бити да нећу моћи никуда се мицати од њега. Знам да то

вече смо били код њих и после тога, не знам, он ме је одвео код неких његових пријатеља који су били прилично оно, овај, из истог његовог неког милџеа, знам да се звао Мики, да је живео са женом, његово дете је живело са родитељима његове друге жене, углавном оно доста несређене неке ситуације. Углавном ту смо остали, нисмо имали избора, углавном боравила сам са том женом његовом. Они су знали бити некада оно, будемо сви скупа заједно по цели дан, а онда не знам ни ја где Александар и тај Мики су некуда одлазили. Знам у пар наврата да је дошао са, овај, пуном врећицом неких бомбоњера, онда једном је дошао са пуно, било је некаквих тренерки, различитих величина, да ли је то било покрадено, немам појма што је било, углавном, ту смо били пар дана и овај, посвађао се са тим Микијем. Знам да смо после онда отишли код неког његовог другог пријатеља који је, овај, звао се знам Боро и ту смо били пар дана исто док се нису њих двојица посвађали, али не знам тако у својим некаквим тим, остављали су ме пар пута саму, негде су и они исто избивали, не знам о каквим пословима се њиховим радило, односима. Након пар дана знам да, овај, смо се поново вратили код тог Бранка Илијевског, међутим нисмо могли уопће улазити код њега зато што су дошли родитељи од Бранка и он једноставно, не знам из којих разлога, што се прије догађало, углавном знам да је, овај, да није био у добрим неким односима и онда никад није посјећивао, није улазио у стан када су родитељи од Бранка и знам да је то било негдје око 29.11. да смо отишли у стан од његовог брата који се налазио у близини од тог, како се зове, Бранка Илијевског и знам кад смо то били код тог Бранка Илијевског прије нег што смо ишли у стан од брата мене је оставио јер сам се ја отишла мало опрати, чисто хигијенски, јер смо се повлачили тако од једних до других, негдје није било увјета, негдје је било увјета за хигијену, углавном знам да сам отишла горе и да су ми рекли да ме тражи ујак, мамин братић из Бачке Паланке, јер ја док сам била у Долову код овог Симе Петровића, то кад сам се пријавила на полицију, онда сам тражила и пријавила сам се била и на Црвени криж, тако да ако ме моји траже да знају да сам пријављена, да сам жива. И тако је и било да тај дан кад смо дошли, кад сам, овај, кад смо били код тог Бранка Илијевског, Весна ми је рекла да ме је ујак тражио и да је замолио да ће за пола сата ако могу доћи до мене, овај, да ће покушати поново назват, ако не, онда ако буду неку дали

информацију да ће он звати неки други пут. Тако да смо остали ипак причекати али није, овај, Александар није улазио у стан код Бранка него само сам ја била горе у стану и чекала док није ујак звао. И кад сам са ујаком разговарала било ми је јако тешко и онда сам после тог разговора, овај, рекла Бранку и Весни што је на ствари да нисам никаква заручница од Александра и да једноставно, овај, кроз тих пар дана сам скужила да се он више неће враћат у Ловас, да има неке забране, нешто је причао везано док је водио Иванку Перић из Ловаса у Митровицу или не знам точно, отац јој био у болници, да их је полиција тамо зауставила и имали су неких неугодности и у притвору су их држали и да је добио и он батина, овај, да је једноставно имао забрану за повратак у Ловас.

Кад сам ја то сазнала онда после тог разговора сам једноставно видјела да немам што више изгубити, он нема могућности више не смије се враћат у Ловас, онда сам се у потпуности повјерила Весни и Бранку и замолила за помоћ да, овај, да се Александар више не може вратити и да једноставно сам се бојала било шта рећи јер се он враћао у Ловас, тамо су ми мама и снаха и нећакиња и да једноставно нисам из тих разлога им смијела рећи истину, да нисам никаква његова заручница, да се једноставно бојим сада од самог њега, да ми ако могу помогну да се извучем и да одем. И то је остало на томе, ја сам се спустила доље и вратила с њим у стан од брата његовог који је био у приземљу у близини од Бранка тог Илијевског и знам да је оно, стан је био катастрофа, све разбацано, брат му је у том времену био у Вуковару, тако ми је барем рекао, имао је сестру и мајку. Сестра и мајка су биле и мислим од брата, не знам, жена и дијете, овај, да су били у Њемачкој колико се сјећам, сад нисам сто посто сигурна, али знам да му је сестра била исто Сњежана и да сам му у пар наврата тако кроз разговор с њим знала пуно пута, овај, потезати и причу о сестри, да ми је доста тога испричао, овај, некако поимајући, зато што сам и ја Сњежана па у тим некаквим агресивним ситуацијама да се ставља у позицију да се тако неко понаша према његовој сестри, то сам врло пута користила у неким ситуацијама бијеса и љутње његове и знам да кад смо дошли у тај стан који стварно ниси знао гдје би се смјестио, овај, он ми је почео исто причати тако те неке небулозе да је био тамо у тој њиховој некаквој странци, да су они знали,

знају за мене, да ће их, да он мене мора предати њима али као једини разлог, у ствари, да то неће направити једино ако се удам за њега, јер то знам да ми је оно рекао јер ако то не желим он ће отићи ујутро, а они ће као сутра доћ ту у стан и бациће бомбу као несретан случај. Нисам знала јел говори истину јер било је таквих тих његових игрица и прича пуно које сам неке и заборавила, али једноставно нисам знала јел говори истину, а нисам имала могућност да се макнем од њега јер ми то није дозвољавао. Знам да након неког времена да сам оно кроз ту причу и разговор да сам рекла да се ја не могу удати за њега и да не знам, почела сам с неке психолошке стране да ништа на силу и тако, али није то код њега ништа вриједило.

Углавном знам да је дошао на то, овај, да се он почео раскопчавати и рекао ми је да се скинем. Ја сам га молила и знам да сам оно почела и плакати и тако да је био као фер и у реду до сада и да то не учини. Међутим, није ме он слушао, био је прилично љут зато што сам једноставно сво ово вријеме док смо разговарали протуријечила му и био је у припитом стању и једноставно, овај, не знам, не знам што је он договорио са Љубаном Деветаком јер после сам, вјероватно такву судбину су прошли још пуно дјевојака и слободних, не знам, жена којима су убијени мужеви, јер они кад су ушли у Ловас дано им је да могу бирати кућу, жену. Вјероватно је и један тај био од тих договора и самном да си изабере жену, претпостављам да је он мислио да ћу му ја стварно бити жена, не знам што, али углавном, овај, ја сам рекла да се не могу удати за њега и у том тренутку био је прилично јако љут и како сам ја једноставно, овај, одбијала што је он тражио од мене да се скинем и тако, овај, почео је, постао је бит агресиван и знам да је, овај, да ме повукао и за косу и рекао да га морам слушати иначе, овај, нећу добро завршит и у свему томе ја не знам он ме гурнио тамо на кревет и знам да се скинуо, силовао ме. Ја сам плакала и запомагала, пар пута ме је и за главу почупао али једноставно више то није имало никаквог смисла ни плакати ни запомагати, он је своје што је мислио направио. Знам само да ујутро, нисам спавала, али ваљда је било ујутро или је био дан, немам појма, нетко је лупао на врата, он је био у кухињи после кад је обавио што је имао намјеру отишао је у кухињу и тамо је био, није више улазио у собу гдје сам ја била склупчена у фотељи и знам да само сам чула лупање, да је неко

лупао на врата од стана. И након неког времена дошао је само у собу и рекао да Бранко ме зове да ме зове ујак на телефон, да за пола сата ће звати, овај, да морам ићи код њега. Ја сам знала што је али сам толико била у страху да ли ће он дозволити да идем на тај телефон разговарати са ујаком. Међутим, он је мало натезао се са Бранком да неће ми дати да идем, да ово, да оно, овај га је стварно познавао добро и на неку карту његову, не знам, му је рекао оно као па само на пол сата, вратићу ти је, као вратиће ме, оно шта сад изводи глупости и не знам што.

Међутим, и у свему томе након тог неког времена он је дозволио да одем на телефон. У бити није био никакав телефон него Весна и Бранко су све изорганизирали, ишла сам на аутобус за Нови Сад, хтјели су ми помоћ да се извучем за оно што сам их замолила вече прије. Они су видјели кад имам линију, договорили су се са ујаком да ће ме дочекати у то и то вријеме, купили су карту и у бити дошли су само да се ја мало освјежим, средим и одвели су ме на аутобусни колодвор. Мислим да су то били најдужи тренуци у мом животу и њима и мени, овај, јер док није кренио аутобус сваки тренутак смо ишчекивали хоће ли се Александар негдје појавити или неко од његових. Међутим, овај, кад је било вријеме за повратак ја сам се поздравила с њима и отишла у аутобус и морам признати да сво вријеме док нисам дошла до Новог Сада да сам на свакој станици стрепила хоће ли неко ући од њих и извести ме ван да не наставим пут. Међутим, ево хвала драгом богу, успјела сам се извући тога 30.11. сам дошла негдје у вечерњим, поподневним сатима у Нови Сад и ето 01.12. сам коначно била слободна. После тога нисам била у никаквим више контактима са осуђенима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, до када сте Ви били у Ловасу?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: До 25. ујутро.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ког 25.-ог?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: 25.10.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: 25.10.1991. године?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Тако је, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. На почетку Вашег исказа спомињали сте да оног дана кад је био напад да сте били у кући неког Вашег комшије.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Сусједа, тако је, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Суседа, Витека Фрање. Која је то улица где сте Ви били?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Мислим да је Стјепана Радића, само не знам точно број. То је одмах улица до наше, ми смо у улици Силвије Страхимира Крањчевића, значи то је Стјепана Радића мислим да је улица само не знам точно број, јер одма је кућа до куће само друга улица.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Да ли сте Ви тог дана кад је био тај напад видели те војнике који су ишли од куће до куће и кажете видели сте тамо, односно чули да је негде и бачена бомба?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Тај дан не зато што смо одмах ујутро кад је почело прво гранатирање смо бјежали по подрумима али нисмо ишли у подрум наше куће јер смо ишли у подрум код сусједа тог Витека, тамо нас је било више. Више из тих некаквих политичких разлога нисмо били у кући нашој зато што, овај, зато што тата је био члан ХДЗ-а у том одбору и онда је, овај, сви су оно на неки начин још су хватали, послје и тако потврдило да су све људе који су гдје год били у каквим странкама да су хватали али велики број њих није био јер су људи побегли кроз кукурузе и не знам, оне који су нашли нажалост нису добро прошли, данас су покојни.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А где Вам се налази, где су Вам се налазили отац и брат тад?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Отац и брат су остали у кући тог 10.10. су још били у кући, уствари били су и у подруму, овај, и како се зове, у кући не знам, не могу потврдити точно ди је, јер брат је само одвео мене и маму код тог сусједа у подрум јер смо оно прије тога разговарали да не смијемо као бити у нашој кући вјероватно јер ће је гранатирати ил ће је запалити или не знам, једноставно смо ишли код обитељи, то су људи који нису живили у Ловасу једно вријеме, родитељи су им стари.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, а јесу ли они побегли из Ловаса или остали у Ловасу?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: У тој кући у којој смо ми били ти људи нису ни живјели у Ловасу, они су.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, питам за Вашег оца и брата, да ли су они побегли тај дан из Ловаса или шта се с њима дешава?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Они су вам у том времену били у кукурузима, послје кад су чули да иду по кућама, овај, повукли

су се у кукурузе и знам да је још у току дана поподне, значи кад су прошли већ били улицу у кући у којој смо ми били у том подруму, значи у неким поподневним сатима брат је преко зида, јер је ту кућу у којој смо ми били у подруму и наша кућа, мојих родитеља, дијелио је практички зид. Брат је преко тог зида дошао да идемо ја и мама с њима јер су они били у кукурузима и тако јако пуно мјештана је било по кукурузима који су хтјели се повлачити, ићи пјешке према Илоку. Међутим, мама како је доста имала проблема здравствених и с ногама, ја сам рекла, мислећи као неће то бити ништа страшно, одите ви јер оно мушке ако ухвате њих ће одма, овај, убити и тако некако смо увијек мислили као нас жене оно неће дирати и реко ја ћу остати са мамом. Тако да брат је још тај дан био у кругу куће, значи дворишта 10.10. и отац.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Реците ми, рекли сте да сте чули да је Пеић Розалије муж убијен.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да, то је било други дан, значи 11., не знам она је само ујутро, у тој кући од тог Витек Фрање у којој смо ми били, родитељи од његове жене су били кућа до, они су само ујутро дошли од ког су они чули ја стварно не знам али дошли су рећ да је од Розалије, да Пеић супруг, Стјепан Пеић да су га нашли сад не знам у врту неком, кукурузима и онда је жена се покупила и послѣ је потврђено да је било иза куће у, не знам, у врту неком, у кукурузима, да је он ваљда вјероватно се човјек исто како је већина људи се повлачила, овај, исто вјероватно, а да је затеко да је неко ушо у двориште и да је рафално пуцао и убио га.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли тај Стјепан Пеић односно он и његова породица јесу исто живели у овој Крањчевића улици као и Ви?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да. Је, у Крањчевићевој улици, ја мислим да је све то Крањчевића улици у којој је кућа мојих родитеља.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли је од Вас нешто тражено да диктирате са те касете нека имена, да ли је то од Вас неко тражио и ако јесте ко?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па је, тражили су то кад су ме привели, значи кад су дошли по мене Александар Николајидис, тај Ивица и још двојица чија имена нисам знала они су ме одвели у кућу Ивице Францишковића и тамо су ми пустили видео казету и

значи снимку са оснивања годишњице ХДЗ-а, значи од тог културног програма па све до после вечере. Значи ишли су оно, овај, како је ишла која секвенца, значи људе тражили су да говорим ко су, ди су сада, шта су, иако кажем пуно ствари нисам знала али ако сам шутила онда су ме ударали, по глави чупали, тако да је свака шутња била болна.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, из те куће Ивице Францишковић па после кажете били сте у њиховом штабу у Бориној кући одведени?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да, то је у самом центру кућа новосаграђена, не знам сад точно презиме тог човјека, он је живео у Њемачкој, али његови родитељи су исто у Ловасу, Кесер се презивао, да Кесер Боро се зове.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, ко Вас је одвео у ту кућу?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: У ту кућу ме одвео Милан Радојчић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И кажете тамо сте били закључани у некој просторији?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да, била сам на кату у соби једној закључана и ту сам провела до негдје у ноћи су дошли по мене и довели су ме онда доље поново код Љубана Деветака на испитивање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта Вам је рекао Милан Радојчић кад је дошао по Вас у ту кућу Ивице Францишковића, где Вас он то води?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па није ништа он мени рекао, ја Вам морам признат да сам ја била тотално изгубљена с обзиром да су ме ови ту ударали с љеве и десне стране и чупали, тај Ивица ми нож стављао под врат и то је оно није био нож него ко сабља, мислим тотално сам била изгубљена само сам њега видјела и за њим ходала куд ме води, нисам ја ништа питала ни куд ме води, ни шта, нисам уопће размишљала о ничему јер сам била тотално у шоку и изгубљена.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Можете ли ми описати Милана Радојчића, је ли имао неку униформу или је био у цивилу тад или како је изгледао?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Био је у униформи, да, зелену одору је имао, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, када сте били закључани у тој соби, кажете, је ли неко дошао по Вас да Вас изведе на испитивање код Љубана Деветака или како се то одвијало, је ли он дошао у ту просторију?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Није дошао нетко по мене, само не сјећам се није ми био нико познат, није био Милан Радојчић, углавном откључали су врата и спустили ме доље у приземљу, тамо знам исто било је људи само што се не сјећам, овај, више од познатих али једино ми ко ме је испитивао је био Љубан Деветак. Било је њих пар у соби али он је искључиво самном разговарао и једино се сјећам по имену њега.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Можете ли да се сетите и да опишете Љубана Деветака, шта је он имао на себи, да ли је био у цивилу, у униформи, је ли Вам се на неки начин представио?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ја мислим да је имао маскирну одору на себи, нисам сто посто сигурна али онако у сјећању ми је мислим да је била маскирна одора.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте у свом исказу да је ту пред Вама махао неким пиштољем?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да. Имао је он, он је имао опасач и пиштољ, али, овај, то је у тренутку када ми је износио неке чињенице везано за тату онда је припомињао како је знао кад су у Ловасу биле те страже и ко је био на тим стражама и кад је био мој отац и не знам брат и овај, онај, углавном ми је навео једну ситуацију када је у некаквим ноћним сатима један мјештанин суседног села, био је Србин, овај, пролазио тамо тим дјелом где су они као чували страже и како је зауставио га оружјем, као да вратио га је назад да се врати у своје село да не може проћи и онда је он исто тако, не знам, рекао да му је отац упериио пиштољ или не знам што, сад углавном у стилу је он тако мени хтио предочити, овај, како је то отац мој направио да то ја, он то мени исто направи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта? Да он Вама може то исто направити?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па да, да може исто то направити, да, па се поиграво с тим пиштољем, али није ниш друго, није што каже, није испалио, није сад репетирао ништа, него је тако оно махао је с тим пиштољем да ми да до знања да сам ја у положају оном у којем је био прије тај којег је мој отац зауставио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми да ли је Марија Ђаковић, ту жену знате?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је она била присутна кад сте Ви ту испитивани или евентуално улазила?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Она је била у просторија кад сам ја дошла али с обзиром да сам ја оно сједила, како се зове, одмах ме поставио на столицу тамо близу насупрот Љубану Деветаку ја више се нисам оно нити окретала, не знам да ли је она остала у том простору или, и све од људи колко их је било и колко их је остало, то је потрајало доста дуго у ноћ тако да и ти неки који су били су изашли, да свело на оно пар људи, али не знам да ли је она била присутна док је он мене испитивао зато што сам била леђима окренута јер сам сједила скроз оно у просторији, ево сад као ја у судници не знам иза мене колко је у простору било људи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, Марија Ђаковић је давала исказ пред истражним судијом овога суда на записнику од 21.09.2007 године изјавила да је она била ту, да сте Ви били пуно уплашени и да је Љубан Деветак тада рекао док је то испитивао Вас за оца, за неко оружје итд. и каже говорио је како би било кад би ја теби сада гурнуо пиштољ у уста, то се односило на Вас.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Могуће, ево ја стварно не знам, јер сам ја, сјећам се само јако добро да сам била, овај, сва мокра, вјероватно тај некакав зној од страха и од не знам чега, углавном, ево не знам, стварно не знам, знам да је махао тим пиштољем, а што је он с тим пиштољем радио врло пуно тога се догодило у кратком времену што вјероватно мени још, нисам могла то, овај, у својој глави ни знати и вјероватно да ли сам, нисам регистрирала, стварно не знам ево, била сам претпостављам у великом шоку, да ли је то направио или није стварно не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли је Љубан Деветак са Вама разговарао у том моменту везано за присуство тих неких људи на прослави ХДЗ-а уколико се сећате?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па је, разговарао је, питао је ди је ко шта био, та некаква догађања, обиљежавања тих некаквих годишњица, у ствари била је та једна годишњица али је било прије тога те предизборне неке кампање по околним мјестима и шта ја знам, па, овај, знао је точно ди су ишли и ко је био и што се догађало код куће ако су се радиле неке феште шта је све, не

знам ни ја, да је мој отац дао не знам бика, да ово, да оно, мислим то су неке ствари које ја стварно нисам знала јер сам у том времену уписала факултет у Осијеку и нисам била у Ловасу, значи кад је била та годишњица, кад су ме питали да ли желим као водити програм, ја сам прихватила али то је био викенд кад сам дошла кући.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, то ми је остало небитно, него само ми реците да ли сте Ви писали та имена који су људи на тим касетама?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не, нисам писала него они су само питали ди је тај, је ли знаш ко је тај, или тако, мислим оно како је која, код Љубана Деветака ме није испитивао са видео казете него само код Ивана Францишковића, а код Љубана он ме само искључиво питао о стварима везано за тату и тако неке ситуације ди сам ја била али значи ништа није било везано са видео казете.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Који је то дан био ако се сећате кад сте били у кући тог Боре Кесера?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: 17. значи, 17. навечер, 17.10.1991.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли то био један једини дан или ноћ кад је то?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: То испитивање да, то је један једини пут, да. Мислим испитивање баш у смислу испитивања и то је потрајало кажем дуго у ноћ, било је, не знам, пуно питања и тако неких ствари које, поигравање живаца којих неких детаља се можда и не сјећам али знам да је то баш било тако, а после је било сусрета са Љубаном Деветаком када ме је Александар водио њему као да се с њим договори што ће самном кад ме је требао убити и то, али није више било никаквих више оно испитивања у том смислу да сам сјела насупрот њега и провела два-три сата одговарајући на његова питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Реците ми, кажете после сте били у простору где је ХДЗ имао просторије, ко Вас је тамо одвео?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Где? Нисам Вас разумела.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте да сте након овога из куће Боре Кесер одведени у просторије старог ХДЗ-а, е сад ми реците да ли су те просторије старог ХДЗ-а просторије месне заједнице у Ловасу?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Просторије ХДЗ-а су, то је била канцеларија од Милана Девчића, а покрај значи остали дио од мјесне заједнице ту су биле спаваонице чувара тих који су.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли Ви у том простору били?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Молим?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли Ви у том простору били?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ја сам била у простору тих мислим од мјесне заједнице ди су биле те спаваонице од тих стражара који су били углавном Ловашћани.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Мало пре сте рекли да је ту била канцеларија Милана Девчића, а током свог исказа рекли сте да је ту био уред Милана Радојчића, да ли сте?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ја се испричавам, овај, погријешила сам Милан Радојчић, он је имао уред, Милан Девчић не знам ди је он имао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли Ви све ове људе, Ваше мештане, Љубана Деветака, Милана Девчића, Милана Радојчића познајете од раније?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Познам да, да, да познајем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, ко Вас одводи из куће Боре Кесер до тих просторија у месној заједници где сте после боравили?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Милан Радојчић је дошао по мене и довео ме у те просторије.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли Вам је том приликом рекао где Вас води, зашто Вас води?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Је рекао ми је да, овај, да је ово једини начин, овај, да ме не растргају у чијим сам рукама била, значи оно кад сам дошла у кућу Ивице Францишковића да не останем у рукама њиховим, да он ће ме смјестити тамо код њега да радим као одржавам чистим те просторије и као радна снага на неки начин јер су сви у том времену требали бити на располагању од 7 до 77 година, значи за потребе које су требали у селу, тражили тамо који су тада били надређени.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, помињали сте да сте били у том простору спавали да ли је са Вама била у том истом простору Викица Филић?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Није?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: У том простору не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је била у простору где је кућа Боре Кесер?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Тај дан кад сам ја била доведена, овај, из куће Ивице Францишковића кад ме је Милан Радојчић довео у кућу Боре, и оставио у тој соби, знам да сам је видјела, у бити сам, нисам сигурна да ли је то било то вече или ујутру кад ме је Милан Радојчић водио, углавном и она је била у другој соби на том кату куће Боре Кесера с модрицама.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: С модрицама?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: С модрицама, то је било ујутру јер ноћ је била не би видјела, так да ујутро кад су дошли по мене, овај, горе у собу и кад су ме спустили доље у тај боравак Милан Радојчић је оно рекао да идем с њим и у том времену кад сам излазила из собе онда сам видјела Викицу она је била у сусједној соби.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли могли да успоставите контакт неки с њом да причате нешто?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Могла сам али оно једноставно како је овај дошао по мене нисам се могла задражавати али не знам, мислим да смо можда чак и размијениле једну ријеч или двије оно, али нисам се могла задржавати, морала сам пратит овог с којим сам се требала спустит доље у приземље.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми да ли сте после тамо кад сте били у том простору где је месна заједница, Ви видели Викицу Филић?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Нисам видјела тамо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, јесте ли Ви били сами у тој соби?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ди је мјесна заједница?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, да.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не, нисам, ту су спавали ти стражари ловаски, значи био је и Слободан Зораја и Миленко Рудић и било је њих, како који је значи био тамо стражарио, не знам како су имали распоред, онда су имали вријеме ваљда и за одмор иако су се они могли враћати кућама али су знали тамо исто спавати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте да су ту неки људи довођени на испитивања Марија и Стипе Лукетић, Балић Марин?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да, да, знам да сам видјела, али кад су их доводили на испитивање обично, овај, су мене одвели у те просторије. То је била гдје су биле те спаваоне, тамо је био и

телевизор и увијек је био неко од тих чувара. Знам да сам видјела један дан је, овај, била та Марија и Стјепан Лукетић, онда други пут сам видјела да су чекали да су били, сад не знам точно више имена, али знам муж и жена Балић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Поменули сте.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Катица и не знам како се зове муж јој али углавном Балић, чак сам видјела јако отежано је ходао Ивица Матић и он је био један дан, то су људи који су ишли као на, који су били привођени доведени на разговор, а Жељка и Дарка Павличић сам видјела да су оно с метлом у руци чистили тамо исто тај простор као ди је био затвор, нису смјели с никим комуницирати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, ко је вршио испитивања ових људи?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Молим?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко је вршио испитивања ових људи?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па претпостављам да је Милан Радојчић јер су били доведени у његову канцеларију, да ли је он био сам или још неко с њим ја стварно не знам, али су доводили у његов уред, сад да ли је он испитивао или нетко ја то нисам видјела.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте Ви виђали да у тај простор, ту где је месна заједница, долазе Љубан Деветак, Милан Девчић?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ја у том времену кажем како су ови долазили тако су мене, овај, одвели тамо у ту спаваоницу так да нисам знала ни да ли је Милан Радојчић тамо, овај, био, јер у том времену рецимо то је било у неким до подневним сатима сам ја знала чистит тамо, овај, тај простор, било је пуно пута да није био ни Милан Радојчић тако да не знам да ли је он испитивао или је испитивао нетко други али знам да су они долазили да су на ходнику чекали, овај, и онда у том времену сам ја из тог уреда, канцеларије излазила и одлазила, овај, тамо у те спаваонице су ме водили.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли сте.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Неки пут је био Милан. Да?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Довршите.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Неки пут је био Милан Радојчић тамо, овај, кад сам ја излазила али не знам даље да ли је нетко

долазио или да ли је он њих испитивао, то не могу потврдити јер то особно нисам видјела.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли сте Ви могли да видите те људе који су били затворени у том подруму у месној заједници?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не. Не, нисам, али знам да већ то прије него што су ме одвели, значи негдје пред крај била је једна особа која је јако запомагала, сад претпостављам да је била претучена и да је имала страшне болове али нисам знала ко је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесу ли ово, ове људе које спомињете, једина лица која сте Ви видели? Дарка и Жељка Павлића и ове људе које сте спомињали да су долазили.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да, то су једине особе које сам ја видјела зато што ту сам била тих тједан дана и после тога, овај, навечер, значи 24.-ог док је Милан Радојчић био на неком састанку Александар је дошао по мене и одвео код Владе Сомборца и послје тога више нисам видјела ни Милана, овај, Радојчића и више оно, ту ноћ тј. јутро смо били код Љубана Деветака и тако је био договор између њих двојице да ја морам отић и знам да тај дан сам ја још била кући узела ствари и ту ноћ сам преспавала код Љубана Деветака јер сам морала као тамо бит и ујутру значи 26.-ог смо ишли за Панчево.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли сте Ви чули за овај догађај што се десио на некој детелини, да су неки људи страдали на минском пољу?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да, то је било у том времен, значи од 18.-ог до 24.-ог, ја сад не знам точно који је то дан био али углавном у том времену док сам ја била код Милана Радојчића, знам да сам само чула да су људи као улетили у минско поље, а сад нисам знала ни тко, ни шта.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У том периоду кад сте ту били да ли сте Ви могли да излазите ван тог простора месне заједнице?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Могла сам само у присутности чувара изаћ. Једном сам ишла кући тј. нисам ишла кући него мама ми је и снаха су били код родитеља снахиних, значи код Стјепана Пеулића и тад је ишо самном Слободан Зораја, он је ишао, у присутности његове сам могла посјетит моје.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли морали од неког да тражите дозволу да напустите тај простор? Мислим да изађете до маме.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па питала сам да ли могу ић Милана Радојчића, а он ми је дозволио уз присутност овога Слободана, мислим није сад, испало је да је он тај био тамо присутан али значи уз присутност чувара.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, сведок Викица Филић је давала исказ и у овом суду и она је помињала да је и она била у том простору затворена и да сте и Ви били ту, да сте биле малтене у истој соби?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ми смо биле само заједно кажем на том кату, колко ја знам и сјећам се, значи кад сам излазила, овај, да сам је видјела да је била значи у модрицама, а после тога ја њу нисам више сретала, ја се не сјећам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, док сте били у том простору у тој месној заједници, да ли сте Ви виђали нека лица униформисана да ту долазе, улазе, излазе, шта се ту дешавало?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па највише је боравио овај, тј. и долазио код Милана Драган знам да се звао и знам да је из Краљева, послије је он ишао с нама са аутом кад смо ишли за Панчево, значи он је преузео даље, па је он, знам да је из Краљева, не знам како се презива али знам да су они се звала браћа и да су јако добри и тако знам да му је име Драган из Краљева је он, ништа друго не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како је изгледао тај Драган из Краљева, да ли можете да се сетите да га опишете?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па, шта знам, колко је имао можда метар и осамдесетпет – деведесет, оно деведесет вјероватно ту негдје висине као и Милан Радојчић, мислим да је онако на страну се чешљао, а сад не знам више, смеђа коса нека да ли је смеђа, углавном није био црн, тако некако смеђа коса

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте чули Ви за неког човека ту добровољца Љубодрага Јелића исто из Краљева?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не. Не знам ко је то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Оптужени Александар Николајидис помиње да је са тим човеком Љубодрагом Јелићем из Краљева и са Вама ишао кад су напуштали Ловас.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Могуће да се он тако зове, не знам, ја само знам по имену како га је Милан Радојчић звао Драган из Краљева, тако ми је то остало у сјећању, а како је право његово име могуће да се тако и зове.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Помињали сте неког Петронија, реците ми можете ли га описати како он изгледа?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Он је био нижег раста, овај, па готово није био ћелав али је онако скроз био побријан и имао је, није имао браду али онако знао је имати пар дана необријану и није исто, светлији је, шта ја знам, не знам по сјећању није био црн, смеђ, плав, шта ја знам, не знам точно, а нижег раста је био чак ту негдје ту можда као ја нижи, метар и седамдесетпет, не знам, више није био.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте у свом исказу да Вам је Александар Николајидис саопштио да је Љубан наредио да се Ви убијете?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта је Вама тачно Александар Николајидис рекао у вези тога?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па рекао је да, овај, пуно тога се догодило у селу и за то нетко мора одговарати и поставила сам питање што ја имам с тим, али не знам, предуго је прича била ишла с једног краја на други не знам што је прави разлог али углавном, овај, узели су као разлог та видео казета, овај, да ће она свалити кривицу на мене за те људе, не знам ја стварно, искрено, овај, није ми имало никаквог смисла мене као кривца зашто, да ли се поигравају самном, да ли ћу ја нешто сад рећ не знам ни ја да ли су мислили да је отац негдје у селу па да ћу можда, овај, јер у пар наврата је Љубан, овај како се зове Деветак, поручивао као ако ми је отац ту негдје по кукурузима нек се врати да неће бити ништа, да ће бити све у реду, да је он био коректан према Србима у Ловасу, да је пуно њих Срба то потврдило да је с њима преговарао и да није дозвољавао да се њих у селу, овај, било шта, јер било је ситуације гдје су неки људи провоцирали као да он то није дозвољавао, као с једне стране као причао нешто добро о њему, а с друге стране требало неку кривицу, овај, на некога свалити тако да мени ниш није било јасно, али све што су они то причали није мени имало никаквог смисла али нисам знала који је њихов циљ, да ли је значи ме довести оно у стање психички да ме тотално униште или да стварно, овај, желе убити или не ја то не знам, али углавном су дошли с том чињеницом да ме требају убит.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, шта је Вама после Зоран, за кога сте рекли Аки, Аждаја, шта он Вама каже? И он Вам говори да Вас

мора убити, а шта каже зашто мора убити, ко је то њему рекао, шта?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Он је рекао, па исто Љубан Деветак да мора неко за то платити и да мора он то направити али он је почео исто неку филозофију, почео је о некаквој идеологији, кренио је скроз невезано уопће за ствари тамо у Ловасу почео је причати опћенито шта су Хрвати узели од Срба, куд је забраздио у неком том правцу али углавном опет је дошао на крају те приче да он мора мене убити, а да је добио так да ме мора убити, а зашто и како нисам баш добила прави одговор, и нисам видјела у томе никакву одговорност, не знам шта сам ја то направила да би ме требао убит.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте Ви и од Александра Николајидиса и од тог Зорана Аждаје сазнали да је то од њих Ваше убиство тражи Љубан Деветак?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да, од њих.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, кад су они Вама то рекли да ли сте Ви посумњали у то да је то заиста тако или сте веровали да заиста је тако нешто Љубан Деветак наложио? Да ли сте имали неку сумњу у том правцу, да ли они то можда Вама кажу, а тај човек то није рекао или?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па у први трен сам сигурно вјеровала да је, а последице, овај, нисам знала да ли су то некакве игрице или нешто, али први трен да, али опет се стално сводило након тих силних дугих прича да ме ипак морају убити, так да једноставно сам била стјерана у кут да не знам шта да мислим, једноставно нисам ништа мислила искрено да Вам кажем. Оно што су рекли само сам чекала даље шта слиједи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Оптужени Александар Николајидис је у својој одбрани износио да сте Ви плакали тад кад је он Вама то саопштио.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да Љубан од њега тражи да Вас убије, да Вас је он онда одвео кући код Ваше мајке, у ствари рекао Вам да можете да идете кући, да Вас је смиривао, да је рекао да он то неће направити?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ту ноћ не, овај, јер ја јесам плакала и кажем пуно смо тога, овај, разговарали тј. ја сам покушавала на неки начин омекшати, не знам ни ја, да ли њихове

осјећаје, тј. тај Аждаја више није сједио то је било после значи кад је он дошао у собу по мене кад ме тражио тај Аки да се скинем и то али после кад је дошао Александар и он је реко мени рекао да се обучем, онда смо дошли сјести, значи у простор тамо гдје је био Владо Сомборац и његова мама и он је још доста дуго смо разговарали, ја сам покушала на неки начин га омекшати кроз тако неке ситуације, мало сам улазила у причу с њим о обитељи, кога има и ово, оно, тако да ми је рекао да има сестру и сестра му се зове Сњежана, па сам ја овај, тако мало сам покушала у пар наврата и ја сам га, ја јесам њега замолила да ми помогне, овај, да ме не убије, овај, да стави себе у ситуацију да неко његову сестру тако држи у рукама и да она моли за помоћ, а не знам да ли је то имало каквог утицаја или није, не знам стварно, али знам да јесам га тражила да ме не убије јер сам вјеровала да би то направио. Е сад, после тога је он након још неког времена што смо причали знам да је рекао да одем тамо у ту собу напред и ту сам ја остала до јутра и онда је дошо по мене и ишли смо код Љубана Деветака. Значи није он мене на моје сузе одвео мами него сам чекала јутро и одвео Љубану Деветаку гдје је он с њим договаро даље што самном и онда су они што су се договорили углавном мени су рекли да не могу бити ту неко вријеме, да требам отићи из Ловаса и да ће се о том побринути Александар, а након неког времена да ћу се онда моћи вратити јер као да ме траже и четници и војска. Ја нисам имала на то ништа рећи једино сам, овај, питала да ли се могу јавити мајци и својима који су остали, значи снахи и малецкој да се не брину што се самном догодило или да знају куд идем, то су ми дозволили, али.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Реците ми, ту сте у тој кући, јесте ли Ви разговарали са Љубаном Деветаком, јесте га нешто питали тад?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: То кад ме је довео код Љубана Деветака, значи то јутро знам да су се они договарали, то је било практички пред улазом у кућу када је он мени рекао да ме може одвести код мојих и да могу узет особне ствари и да се вратим ту код њега и да сутра идемо ујутро. Нисам знала у том тренутку гдје, али после сам знала, за Панчево, али овај.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте тад, само мало моменат, рекли сте тад да је ту био Марин Маџаревић и да га је избо Петроније.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Од кога Ви то сазнајете да је Марина Маџаревића ножем избо Петроније?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Јер сам последије, значи кад сам се вратила, кад сам ишла по своје ствари морала сам се вратити код Љубана Деветака, код Љубана Деветака сам остала значи остатак дана и ту преноћила и ујутро сам ишла у кућу. Кући је била његова сестра од његове жене Мира Амбринац, била је та обитељ Маџаревић Марина, његова жена и снаха, била је од Сомборца Владе супруга и кћер, долазили су повремено сусједи који су одмах насупрот њихове куће имали из Ловаса, они су били Срби, долазили су код њих и знам да је њихова снаха Марија долазила, у тим причама јер сам била присутна са свима њима тамо, нису они мене кад су оставили код Љубана Деветака у кући да су ме сад затворили у једну собу него сам била у том простору ди су сви они били, так да су оно разговарали и овај, мислим да је први пут тад, нисам сигурна, али та Марија сусједа дошла у кућу па је видела тог човјека и онда су били коментари да га је тај Петроније избо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Можете ли да ми појасните тај Ваш разговор са Љубаном Деветаком у тој кући, у тој његовој кући, јесам ли Вас ја добро разумела да сте Ви са Љубаном разговарали?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не, не, у његовој кући нисмо ми ништа разговарали, него кад смо ми дошли то јутро он је таман излазио пред кућом, у дворишту куће је он, Александар Николајидис је отишао мало по страни и они су се договарали и онда ми је, ја сам питала исто може ли помоћи да изађем из Ловаса, он је рекао да је у Ловасу да ме траже и једни и други и да ћу имати проблема, да он не може гаранirati за мене и најбоље би било да ме одведе Александар неко вријеме ван Ловаса па ћу се онда након неког времена кад се то мало смири, стиша моћи вратити. То је било значи у простору дворишта, нисам у кући с њим разговарала и онда ми је ту дозволио, значи да, ја сам питала да ли могу отић посјетит маму и узет ствари и поздравит се, рекао је да могу, так да је то било кратко кад сам ја отишла по ствари и вратила се поново, значи код Љубана Деветака, али Љубан Деветак није био тамо, била је та његова фамилија сва у кући и тај Марин.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Оптужени Александар Николајидис је у својој одбрани говорио да је он Вас спасао, да захваљујући томе

што је он Вас одвео из Ловаса данас сведочите, онда је суду овде приложио неко писмо које сте Ви писали када сте били код неке породице Динић, Срђана Динића, па да сте тој породици, односно том Срђану писали неко писмо, да ли сте?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да, написала сам писмо захвале што су били у реду према мени.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли је.

Судија Ерна Дражанчић: Ја се морам укључити, хало Београд, чујете ме?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да.

Судија Ерна Дражанчић: Морали бисмо прекинути на десет минута јер наш ДВД је дошао до краја па морамо промјенити.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли се овај задњи део чуо?

Судија Ерна Дражанчић: Да, да, ово се све до сада чуло, али сада бисмо прекинули и сада је 11,47 код нас, значи наставили бисмо у 12, за 10 минута. Да ли се чујемо? Ми то морамо прекинути зато што не можемо снимати даље, једноставно морамо на 10 минута прекинути да се изврши замјена снимке.

Адв. ИГОР ОЛУЈИЋ: Значи, пре свега положај камере како је постављена. Ми немамо могућности да видимо сведока.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ ПРЕКИДА у 11 часова и 50 минута и биће настављен у 12.05 часова.

Адв. ИГОР ОЛУЈИЋ: Не, не видим ништа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Молим?

Адв. ИГОР ОЛУЈИЋ: Да ли је Вама розе слика?

ЧЛАН ВЕЋА СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Јесте розе, видимо сведока.

Адв. ИГОР ОЛУЈИЋ: Али не види се израз лица уопште од сведока. Да, из перспективе са два и по метра, друга ствар судија, нисте нас информисали да ли је присутан представник овог суда тамо.
ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Није, није неопходан предуслов за видеолинк.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ НАСТАВЉА у 12 часова и 25 минута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Госпођо Кризманић, реците ми, помињали сте једног момента Милана Девчића, где Ви то њега видите и кажете био је агресиван, реците ми да ли је био у некој униформи и где сте га то видели?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Он је био у полицијској одори, у самом центру испред куће тог Боре Кесера, то су били, не знам сад, први дани кад смо се морали јавити у село у центру да требамо ићи кући, хранити стоку, у ствари морали смо, свака обитељ се морала јавити да пријави колико има чланова обитељи који су остали у селу, то је било два, три дана значи од уласка у село а проширила се та вијест по селу да сви то морају направит, ко то не направи као да не гарантира им се за живот, јер све је било ако се не придржаваш тих регула које су они тражили, значи од обиљежавања кућа са тим плахтама бијелим, од неношења те бијеле крпице на руци, значи дати се на располагање као радна снага, значи све што треба направити то се морало радит. Тако да сам ја отишла у село након два, три дана пријавити да смо ја и мама у кући код Славка Латаса и молила сам ако може нетко ић од Ловашчана који смо били тамо да одемо у куће први пут, јер нисмо до тад уопће улазили, нисмо одлазили кући. И онда кад сам

дошла у центар, онда сам њега, он је стајао вани, оно на цести испред те куће и коментирао је, «шта је Кризманићка, гди су ти браћа и отац», и тако, спуштао је, био је, јер кажем, кад сам срела Милана Радојчића није ми на тај начин приступао и није ми говорио, али ово је баш било провокативно и у ситуацији кад се осећаш јадно и никако, још више провоцирање и кад си у страху он је у бити, овај, то је била та једна ситуација у којој је он тако постављао ми питања, чисто ко у пролазу, ди су ми тата и браћа и као тако, то је била особа са којом сам ја више комуницирала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми јел Милан Девчић био у некој униформи или у цивилу?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ја тог дана се не сећам точно што је имао на себи обучено, не сећам се, знам да је он иначе био полицајац, значи и прије рата носио је униформу, али тог дана ево не сећам се, само ми је остало сјећање да је био у центру испред куће и тако зауставио ме кад сам ишла, јер сам ја ишла тамо према центру, нисам знала коме треба се уопће обратит, питат, пријавит да смо ја и мама остали у Ловасу и да би ишли то кући што смо морали направит, што су тражили да идемо хранит стоку што смо имали, свиње, краве, кокошке, све то што смо имали дома.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми јесте ли још који пут ви њега видели?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па нисам никакав, некакав баш контакт више имала да сам с њим више разговарала са Миланом Девчићем мислим да не. Не знам да ли сам га још видјела који пут, али то знам да је био једини контакт гдје сам ја, који је баш онако од свих тих Ловашчана које ја нисам баш прије контактирала баш прије рата и познавала толко, изненадила сам се да уопће зна ко сам и шта сам, али онако био је доста оштар на језику према мени.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми јесте ли ви знали, било непосредно или посредно да ли су ти оптужени Љубан Деветак, Милан Девчић, Милан Радојчић имали неке функције ту у селу тада?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па за овога Милана Девчића ја не знам коју је он имао функцију, али везано знам да је Милан Радојчић као био за територијалну одбрану главни, сад какве су то њихове функције биле точно, али тако као командант територијалне одбране, Милан Девчић је исто имао функцију, не

знам како су то звали, везано за полицију, а у бити за све те добровољце је главни и одговорни био Деветак Љубан, он их је све довео и то су људи с којима је он био у контакту по затворима прије рата и који су дошли с њим, мислим не знам на који начин и шта, али углавном људи који су дошли тих првих дана, значи 10.10., су углавном људи који су.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јел можете мало само гласније или да се приближите микрофону.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Главни за Ловас је Љубан Деветак, значи он је довео те добровољце док није дошла војска.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: На који начин ви то сазнајете да је он довео добровољце?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Зато што кад су ме покупили, значи није била војска него су били ти, после кроз сво ово вријеме сам сазнала и кад сам била у Панчеву на разговор код тог инспектора Звјездана онда сам знала да су то људи који су били гоњени значи због криминалних радњи а да су били по затворима 6, 7, 8 година и више због не знам разних казнених дјела, знала сам за њих пар који су, а знам исто тако да је и он био прије почетка рата у затвору и сам је Александар једном у прилици рекао да су они били заједно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми јел ви знате којим то формацијама су припадали Александар Николаидис?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Нисам вас разумјела.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли знате којим то формацијама су припадали Александар Николаидис, Петроније, те људе које спомињете, неког Славка?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Мислим да су били, спомињали су «Беле орлове» и из Старе Пазове некаква њихова та добровољачка странка, не знам, е то онако колико се сјећам што је спомињано. Мислим да је Аки, да су рекли да је он из «Белих орлова», тако су их звали. Тај Зоран Аждаја Аки, како су га звали, а углавном то су били, мислим, Стара или Нова Пазова, немам појма, странке нисам знала баш те њихове.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А реците ми када сте у кући Ивице Францисковић тамо морали да причате на касети ко се налази, шта су они вама ту рекли, по чијем то налогу се ту сад ви испитујете, диктирате ту на касети ко је?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Нису ту спомињали никакав, чији је налог, до тад још нисам знала чији је налог ту кад су ме довели, само су оно кад су дошли по мене рекли су да ми морају поставит пар питања. Знам да су ми само споменули, то јест рекли су ми, знаш код ког смо то нашли ту касету, јер у бити дал су хтјели или не знам што с тим наметнит ми кривњу те особе, нашли су у кући Катарине, ја сад не знам точно како се жена зове, али те касете свака је кућа имала, али не знам, имала сам дојам као да ми желе оно на неки начин да ја ту жену оптужујем што су они нашли код ње ту касету, а мислим та касета није била никаква тајна, свака кућа је имала то са годишњице, тако да знам да су ми то само рекли да мислим да ми је то Александар рекао да је код Катарине су нашли ту касету и да су онда тражили мене по тој касети гди сам ја, јер су видели да водим програм па их интересирало гди се налазим да мене испитују.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А реците ми, да ли је вама у Ловасу док сте били претила нека опасност у смислу тих неких Хрвата који су се налазили на тој касети, па да вам прети опасност од њих зато што сте тамо морали да саопштавате?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не, зато што све што сам ја рекла нисам имала ту нешто, не знам нешто важно рећи што би било на штету њихову, могла сам рећи како се зову ти људи за које су ме питали и нешто више од тога што су ме питали нисам баш улазила у њихове некакве приватне, што и сама нисам знала, нисам могла говорити о некоме нешто што не знам гди је био ако сам ја у том времену студирала у Осијеку, как да ја знам гдје је сваки од њих био прије тога. Могла сам рећи име и презиме, не знам те особе евентуално ако нешто знам оно особно, али нешто на штету њихову нисам ништа рекла што би наштетила тим људима, тако да ни у једном тренутку нисам осјећала неки страх од њих.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми кад сте били ван Ловаса и то када сте отишли, да ли сте ви могли телефоном да се јавите вашој фамилији?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Што да ли сам могла?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Телефоном да се јавите вашој фамилији?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Нисам могла се јавити зато што уопће телефонске линије су биле прекинуте са Хрватском, тако да телефоном се није ни могло а иначе у самом селу више није било ни струје и мислим да су телефонске линије уопће нису радиле,

било је оно само унутар села знам да се могло још неко вријеме, знам да су радиле тај први дан кад је 10.10., кад су ушли, јер смо добили информацију били од кћерке од бака Манде Арелић, она је радила код доктора као чистачица, да оставимо све отворене, тад знам да је задње оно телефон зазвонио, да је радио, а после тога више не знам да ли су уопће линије радиле, јер није било струје, није било воде, било је све као 50 година уназад.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А јесте ли могли да се јавите ујаку у Бачкој Паланци?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Нисам се, нисам у бити ја с никим контактирала док год нисам остала значи у Долову и док се нисам обавила информативни разговор са инспектором Звјезданом у Панчеву, и онда сам се пријавила Црвеном крижу, онда су прво што сам сазнала то, ујак из Шида ме је, то јест ујна ме је тражила преко Црвеног крижа, па сам добила информацију, више се сад точно не сећам дал су звали, мислим да сам оставила податке, да ли код тог Бранка Илијевског, или негдје, негдје су тражили, углавном потврда је била да сам жива, да сам се пријавила тог и тог датума у Црвеном крижу у Панчеву.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, има ли неких питања чланови већа. Изволите тужиоче.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Госпођице или госпођо Кризманић, извињавам се, ја сам заступник оптужбе у овом поступку и поставићу вам неколико питања. Према доказном материјалу који имамо у овом поступку, у ово време о којем сте ви сведочили смртно је страдало преко 60 људи и више десетина повређивано на разне начине, нећу вам говорити имена појединих оштећених и страдалих. Да ли ви имате непосредно или посредно сазнање како је то од ових оштећених када и на који начин смртно страдао или повређиван?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ја особно нисам значи видјела ничије од њих страдање, једино значи док су били живи ови који су значи ишли на разговор, доведени тих пар људи које сам видјела, који данас више нису живи, али ништа више друго не могу рећ да сам било шта друго видјела, значи да их неко испитивао, да је убио или тукао, малтретирао, то нисам видјела, само сам их видјела за живота док су били, док су их доводили на разговоре, а сад што је послје било ја сам, не знам, ево стварно нисам видјела.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Кад су вас довели у кућу Ивице Францишковића, како сте рекли, да би вам показали ту касету, изузев четворице које сте навели да су били ту присутни, да ли је још неко други био том приликом присутан у тој просторији, било од ових са стране или од домаћих Ловашчана?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па у почетку само су значи, кад су ме довели, били су Славко и Александар Николаидис, а знам по причи кад су они комуницирали да се тај звао Славко, али не знам човјека по презимену, они су значи из почетка мене испитивали, а после тога су почели улазити у простор, ја стварно не знам јер уопће, углавном оно по смјеху, по тако неких провокацијским добацивањима сам видјела да се просторија све више и више пунила, оно као било је тих некаквих као оно навијања, не знам ни ја, кад су ови мене испитивали, па ако нисам одговорила, знали су ме значи ударати, чупати, ово, оно, онда су они на то и реагирали, мени је то изгледало јако пуно, да је пуна просторија, не знам сад уопће колико је њих било, али онда је у том времену Славко тај, који ме је један испитивао како су ови почели су чак и оно око мене рукама ме пипкати и вући за косу, тражио да сви напусте просторију, и међутим нису баш на ту његову реагирали, тако да је он напустио просторију и изашао, још врло кратко вријеме је остао ту Александар Николаидис који је исто заједно са Славком поставио ми питања и на сваки мој неодговор или шутњу сам задобивала ударце, шамарање, лупање по глави, чупање и тако. Он је исто се изгубио из тог простора и на њихово мјесто је сјео Ивица, сјећам се само да је он дошао исто заједно са.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Извините што вас прекидам, то смо чули, хтео сам само да вас питам, у тој групи која је касније ушла, да ли сте препознали некога од домаћих мештана?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не, нисам, јер кажем, ја се нисам окретала, али сам могла сам само видјети оне који су стали испред мене, из почетка су били Славко и Александар Николаидис, а послје на њихово мјесто сјео тај Ивица и задње знам после да су ме извели из тог простора и онда сам дошла у руке Милана Радојчића.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли се сада можете сетити кад сте гледали ту касету имена неких од ваших домаћих мештана о којима сте говорили док су вам ту касету показивали?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па сам почетак је био, знам да најава програма и гости који су били домаћин председник ХДЗ-а Јозо Милас, тако да што сам могла рећ, он је председник ХДЗ-а и његово име и презиме.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли се сећате имена још неких?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Молим?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли се сећате имена још неких од домаћих са те касете?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Сад тренутно не, али било је значи цијело руководство одбор ХДЗ-а Ловаса, значи вјероватно предсједник, не знам тада ко је био мјесне заједнице и људи, постоје те касете, углавном не сећам се точно сад свих имена, и нисам, углавном сви главни, кључни људи, мјештани Ловаса су били присутни на годишњици.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Кад сте прешли касније у тај простор месне заједнице где сте одржавали те просторије, где су били ти стражари, изузев имена домаћих мештана које сте већ поменули Кресојевића, Рудића, Зорају и тако даље. Да ли се можете сетити још неког од домаћих мештана који су били у том простору?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не знам како се зове, Миленко, њих шест, седам које знам из Ловаса да су били, то сам вам навела, од, сад не знам, од овога, не могу се сјетит, он је дошо у Ловас исто још један био, како се његово презиме, знам жену како се зове, али не знам њега.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Рекли сте.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Он је оженио се тамо.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Извините.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Молим?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Рекли сте пет, шест домаћих у том простору.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па пет, шест домаћих, рекла сам Зорана.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Добро, добро. Да ли се сећате имена и надимака неког из тог истог простора који нису били домаћи?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Углавном у тим спаваоницама су били домаћи мјештани из Ловаса, не сјећам се, није био значи нитко од страних које нисам познавала.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли је њихова дужност била искључиво да буду ту у том простору да стражаре доле испред те просторије где су људи довођени или су одлазили, долазили?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па ту су биле као спаваонице у којима су они боравили, ваљда у времену када су значи били у дежурству, када су чували, али ја их онако, у оном смислу некакво чување испред затвора нисам видјела, не знам, у том неком, у току дана, значи кад сам радила, кажем ево Слободан тај Зораја он је био присутан са мном када сам ја требала отић једном кући, значи нису дозвољавали да идем сама али је био значи он назочан, али не могу сад рећи да је нетко стајао испред врата затвора и шетао се лијево, десно као стражар у том смислу, али су били у спаваоници као чувари затвора, њих сам сретала у том времену, на вечер који су били у служби. Знам да је једном.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли се сећате. Извините, изволите, прекинуо сам вас.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Сјетила сам се да је била једна ситуација Слободан Зораја он је у једној ситуацији, сад не знам ко је био, био је јако агресиван, викао је и сад не могу тврдит да ли је тукао или не, али сам чула вику и галаму на некога ко је био у затвору, ја сад стварно не знам ко, зато што, то је било тих задњих дана била је сад не знам једна или двије особе, мислим да је била једна особа која је запомагала од болове, и онда је он знао ноћу, кад је био присутан тамо у спаваоници отићи и дерат се, викао на ту особу, да ли је физички тукао или није ја то не знам, али знам да је био оно прилично овако агресиван на галаму и то, а сад да ли је тукао то не знам.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли су били униформисани и ако јесу, какве су униформе имали и евентуално какво наоружање?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: За наоружање не знам, не сјећам се, али одоре су имали то исто не могу сто посто тврдити, одору су имали, сад не знам да ли је била маскирна, или је била зелена, стварно не знам, не сјећам се, али углавном били су у униформи.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте виђали неког од оптужених у првом реду Деветака, Девчића или било кога од других, да долази у те просторије код Милана Радојчића за то време?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: У које просторије?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Ту где сте ви, где је била та спаваона за те стражаре?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Они не, они нису долазили у те просторије.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Мислим у канцеларији код Милана Радојчића?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Код Милана Радојчића, знам једино највише да је долазио тај Драган из Краљева, а како је његово право име ја не знам.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Рекли сте у делу свог исказа да вам је Александар Николаидис у једном од ваших сусрета каснијих причао шта се то дешавало у Ловасу кад су у нападу или након тога тих дана, да ли се можете сетити било којег детаља или дела те његове приче коју је вама испричао?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Сјећам се у бити зато што где год је ишао, значи водио је мене, тако да морам признати да је говорио доста реалну слику о самом рату, значи међу тим људима да није оно што је он очекивао да ће то бити у смислу права борба него да су дошли у село гдје великим дјелом јако мало је било мушких који су већ били повучени или не знам шта да је то, био је с једне стране огорчен и незадовољан, да то није онај рат који је он очекивао да ће бити рат, гдје су жене и дјеца и тако старци и људи можда неких средњих година, очекивао је сасвим нешто другачије али и кроз те приче сам доста видела његово то некакво незадовољство, разочарење и доста је био отворен и знао је пуно пута спомињати неке ситуације, а знам само да кад смо дошли у Панчево, кад смо дошли у кућу код тог Горана који нас је требао, код којег сам ја требала остати, кад смо ушли у тај кафић гдје је био билијар и кад сам видјела тог Петронија он је почео с причама хвале што су они све радили, јер хтио је себи на неки начин подигнути мало важност и знам да је причао једну ситуацију како су у подрум ушли и да су купили не знам нешто што је било злата, неких 100 њемачких марака и да су биле бака, кћер и унука и да је само онако неважно је то напоменуо бацио је бомбу да нема доказа, то је причао Петроније, тако као хвалио се на неки начин својим подухватима које је радио, али рецимо Александар Николаидис је знао га на неки начин спустити на земљу па је говорио да је био кукавица с једне стране зато што је био јако према људима неугодан, да је кад је у четири зида кад ставе човјека на испитивање онда је био најхрабрији, да мучи људе, туче и да избоде с ножем, али да није био храбар улазити у нечије двориште, ићи први са пушком и тако. У тим разним ситуацијама је знао говорити и баш у тој ситуацији кад смо били у

том кафићу како се он хвалио пред тим, рецимо тинејџерима, да подигне свој некакав, неку важност онда је спомињао ту ситуацију с подрумом, а онда је, на то био Александар рекао да је кукавица и тако мало га је извређао и вјероватно из тог неког револта и освете и онда то је он и направио да покраде те ствари, јер ми кад смо отишли нешто појести он је присилио дечка који је радио у том кафићу, Петроније је присилио тог конобара ножем да отвори просторију у којој су биле моје ствари јер је он на тај начин дошао до мојих ствари и отишао на полицију мене пријавити као не знам Хрватицу која је ту у Панчеву и тако навео је ту причу да сам усташица, да сам не знам ни ја секла прсте дјечи српској, да су радили ланчиће, стављали око врат и не знам неку причу је испричао коју је мени после рекао Звездан на који начин и шта је све он испричао за мене.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли вам је Николаидис евентуално икада испричао у вези неког конкретног догађаја или догађања везано за мучење, малтретирање људи или евентуално нека убиства?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не, није никад то причао, он је само у тим својим причама другима знао говорити да, ево показати то незадовољство и разочарење да то није оно што је он очекивао али није никад говорио о ситуацијама, значи да је он неке нешто радио, мучио и да је неког убио, значи није то знао у својим причама хвалити се другима и кад је био сво вријеме у Панчеву и где год смо се кретали јер сам ја била у његовој присутности, то није никад говорио.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли вам је икад рекао у кога се то разочарао било од тих мештана који су, са којима су ушли у Ловас или у неког другог било од његових сабораца или било кога другог?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Шта, нисам вас разумела?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли вам је икад рекао у кога се то посебно разочарао у вези са тим догађањима било у односу на мештане или неке његове другове, саборце?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Опћенито на ситуацију, јер је очекивао да ће дочекати, не знам оно војска, да ће дочекат, оно борба, да ће то бити у правом смислу, а у бити извлачили су људе који су се морали сами пријавити из подрума који су долазили углавном великим дјелом млади људи, мушкарци, млађе обитељи, ко је могао у том времену се повлачио по кукурузима и ишао

према Илоку, после су значи конвојем изашли из тог подручја, а ови који су остали кажем то су остале обитељи понеки који из не знам којих разлога јесу, али у највећим дјелом је било жена, дјеца, старијих особа и тако обитељи који су осећале да они немају разлога због чега напуштати своју кућу, а није значи. Очекивао је да ће то бити прави рат, борба оно прса у прса мушки с пушкама, не знам није то била.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хвала, немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само да појаснимо у вези ових тужбочевих питања, јесте ли ви знали кад је Петроније причао ту причу бака, кћер, унука, јесте ли ви знали на кога се то односи?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Ја сам претпоставила да се ради о Јозефини Павошевић, ја сам претпоставила јер су рекли нова кућа у подруму и то је обитељ која једина у Ловасу су били значи бака, кћер и унука да су убијене у подруму.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, Ви сте сазнали који су људи страдали у Ловасу касније?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Касније да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли се сећате да ли су ти људи који су страдали били на тим касетама које сте Ви гледали и били приморани?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Нису, јер на казети који су били то су били људи неких 50, 60 година који нису били на никаквим функцијама, у одбору, ни мјесној заједници тако да нису они уопће били на казети.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Можда су негде били у неком дјелу, значи после тога је било на казети, гласба је свирала, вечера, то је било људи 300, 400 људи тако да не сећам се тог дјела, али значи оно што је било у оном дјелу углавном су били водећи људи одбора, значи на кључним мјестима мјеста Ловаса тако да нису били на никаквим тим функцијама тако да су то обични били земљорадници.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, помињате неког Славка и да сте једног момента остали сами са Александром и Славком у просторији. Да ли Ви знате тог Славка или евентуално да ли се сећате да га опишете?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Искрено да вам кажем не, не сећам се само знам да ми је остало у сјећању нисам знала ја ни

како се он зове ни ништа, него у том испитивању у једном тренутку сам чула кад је Александар га назвао именом али иначе искрено да вам кажем не сећам се више уопће, знам само да су њих двојица били прво. Остало ми је то у сећању да је он у свом том злу без обзира и што ме је испитивао и било је тог и ударања и чупања за косу али још већи ми је страх био кад су сви ти људи улазили унутра од свега како су почели око мене да сам се бојала да сам видјела да је он мања опасност од свих њих па ми је тако остало у том неком дојму.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А кажете ударање, чупање за косу, ко је то чинио?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Испочетка су чинили тај Славко и Александар Николаидис.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Обојица?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Како су пустили, значи видео казету, тако за сваку шутњу би на не знам искрено увек би био ударац отрага значи тако да не знам више ни, било је и чупања за косу и један и други су, нисам могла баш пратити ко када удара, јер прво сам била у шоку кад су почели па онда више нисам знала с које стране кад ко удара.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала. Изволите даље.

МИЛЕНА ВАСИЋ: Ако сам добро разумела данас рекли сте да вам је тог јутра кад сте отишли у Панчево Деветак рекао пред његовом кућом да вас траже четници и да је најбоље да вас Александар Николајидис изведе из Ловаса, па сам с тим у вези хтела да вас питам какав је био однос Љубана Деветака са четницима и уопште ко је коме ту наређивао, односно да ли је он могао њима да издаје наређење?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па ја претпостављам, не знам. Ја само знам пар људи који су значи долазили у његову кућу тај дан кад сам била, значи долазио је Коста који је путовао с нама у Београд и значи Александар, не знам, не могу навјести још неке од њих али то су углавном и Петроније је дошао као драговољац, тај њихов добровољац, како би то назвала четник, немам појма. Тих првих дана значи је било безвлашће, онда су једноставно радили што су хтјели и по вјероватно упутама Љубана Деветака који их је довео јер откуд би знали они све ко је где, шта и како кад морао је то главни и одговорни из Ловаса дати му упуте, а видјела сам значи по Александру Николајидису да је он и сам је то

рекао једино вјеровало Љубану Деветаку, значи да је његова реч била светиња.

МИЛЕНА ВАСИЋ: Јесте ли икад чули неко његово директно наређење које се извршава, односно које они извршавају?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Од Љубана Деветака?

МИЛЕНА ВАСИЋ: Да.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не, ја особно не.

МИЛЕНА ВАСИЋ: Ништа, хвала.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Молим.

НАТАША КАНДИЋ: Добар дан. Ја сам Наташа Кандић, заступам оштећене, па бих Вас питала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нисте укључили микрофон, у ствари овај је укључен, добро, у реду.

НАТАША КАНДИЋ: Па бих Вас питала вама и Николаидис и потом Зоран Аждаја кажу да вас морају убити. Је л' се они позивају на некога ко им даје ту наредбу?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Рекли су да прво значи да од Љубана Деветака значи да су добили да ме тражу четници да предам их, тј. да ме предају њима да се пуно ствари догодило у Ловасу како је људи изгинуло и ово и оно и да се мора кривица на некога свалити, тако да то вече кад су дошли довели ме у кућу тог Владе Сомборца један и други су прво је Александар је значи самном био у соби и разговарао је и рекао је да мора вечерас мене убити да је добио наређење.

НАТАША КАНДИЋ: Шта каже, он каже баш помиње Деветака да му је он наредио, је ли?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: У том тренутку директно није рекао, значи да му је наредио Деветак али послије кад год би се враћао на причу рекао је да мора прво разговарати ујутру са Деветаком јер једино њему оно вјерује, па ће видети што ће даље.

НАТАША КАНДИЋ: А да ли сте ви присутни када Деветак каже не зна шта да ради па да је најбоље да вас Николаидис изведе из Ловаса или вам то Николаидис каже да је њему Деветак рекао?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Прво кад смо дошли, значи кад ме је Александар довео код Љубана Деветака они су били нешто прво насамо разговарали, а послије су оба двојица дошли и онда је мени Љубан Деветак рекао да ме тражи и војска и четници и да би било најбоље, он ме не може заштитити да одем из Ловаса па

кад се то мало смири да се могу вратити. То је његово било што је он рекао.

НАТАША КАНДИЋ: Сад кад он вама то каже, а претходно вам је и Николаидис и Аждаја су вам рекли да им је он наредио да вас убију. Како Вама то сад звучи то што он каже Деветак да вас он не може заштити, да вас тражи и војска и четници?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па мени је то звучало као нека игра али нисам уопће у позицији да могу уопће било на шта утјецати, нисам знала који је прави договор између њих јер су били насамо, а једноставно нисам била сигурна да је то баш истина то што је рекао да ћу отићи. Негдје у подсвести сам се бојала да ме неће одвести негде ван Ловаса и убити и то сам чак и на то помишљала, али једноставно сам препустила што ће се догодити, да препустим како буде да буде јер нисам могла на ништа утјецати јер прво са причом долазе да ме морају убити у ноћи пар пута, друго они су разговарали па ми је Љубан с том причом да би најбоље било јер он ме не може заштитити отић па се онда могу вратити тако да сво вријеме не знам, али била је игра живаца или не знам чега, али једноставно нисам праву позадину знала њихових.

НАТАША КАНДИЋ: Реците ми, јесте ли Ви имали, колико је било ваше осећање да немате избора, да морате да радите шта они кажу, да као што сте сад рекли да нисте знали да ли ће вас извести, убити? Које је Ваше осећање у односу на то што вам они говоре убићемо, не можемо вас заштитити? Шта је у Вашем размишљању, шта Ви мислите тада?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Шта мислим? У том тренутку једноставно сам била препуштена, моја судбина у њиховим рукама, нисам уопће имала избора али само знам да сам имала јако велику жељу за животом и кад сам се нашла у ситуацији, кад су ми рекли да ме требају убити једноставно сам мислила да се то мени не може догодити, једноставно нисам се могла с тим помирити, мислила сам да постоји неки начин, излаз али нисам знала који и знала сам да вредност мог живота ништа ми не значи, али било је осцилација, било је свакаквих ситуација у којима осећаји су варирали.

НАТАША КАНДИЋ: Кад вам је Љубан Деветак рекао да вас траже и четници и војска, јесте ли Ви виђали некога из те војске, офицере неке ЈНА, јесте ли виђали?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Нисам, стварно морам признати да нисам видјела, само знам ево рецимо коментаре тих пред крај дана јер у бити онда су у правилу војска и дошла прије него што сам ја отишла из Ловаса. Оних првих дана није било војске, али ово пред крај у другом тједну како сам била у Ловасу онда је дошла војска, али ја особно нисам имала контакте, резервисти су били по кућама и знам само тако једну ситуацију како су мама и снаха морали ићи кући спремају, све је било разбацано и то, да су коментирали да су људи били изузетно коректни ови који су били резервисти који су били у одорама да су чак се ограђивали од неких крађа што су радили домаћи мјештани. Знам да су коментирали за једног мјештанина из Ловаса да је дошао у неком времену после тог полицијског сата како су они то звали, после 3 сата кад се није смело шетати по улицама, да је не знам узео бицикл мој и тако небитне неке ствари али то је особа с којом сам ја ишла у школу и до задњих дана била оно јако добра па они су се ограђивали да не би испало као да нису они неко од њих узимали тако да је било и стварно људи који су били у реду и коректни и који су не својом вољом тамо били, једноставно су их обукли у униформу и морали су бити негде.

НАТАША КАНДИЋ: Ви сте изашли из Ловаса 25.-ог ујутру, да ли сте.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: 26.-ог сам изашла.

НАТАША КАНДИЋ: 26.-ог је ли?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Да.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли сте Ви знали за минско поље док сте били у Ловасу, да ли сте чули да су неки одведени?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Само сам чула у времену, значи чула сам у времену кад сам била радила као то чистила и одржавала код Милана Радојчића у тједну, значи од 17.-ог, у ствари од 18.-ог до 24.-ог, не знам точно који је дан био али у том тједну, значи кад сам била код њега у тим просторима знам да је нетко рекао како су, овај, како је, не знам, један намјерно кренуо и да су други, не знам стварно точно ни ко је то поменио али знам да сам у том времену сазнала да су, нисам знала колко је људи страдало, ни што, али знам само да је у том тједну да су људи у минско поље отишли.

НАТАША КАНДИЋ: Кажите ми сад овако, уназад после свих тих година, да ли то што су Вас извели из Ловаса је био неки Ваш спас

или су то како Ви кажете биле неке игре које је до краја тешко разумети и схватити?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Па не знам, мислим да су игре које ја још и дан данас не схваћам али које су иза мене, фала богу добрим људима који су ми помогли да се извучем из тога.

НАТАША КАНДИЋ: Немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само ми реците, кад се Ви враћате у Ловас први пут после свега овога?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Први пут после свега овога сам се вратила када је успостављена, полиција кад је била, значи било пола Хрвата, пола Срба, то је било знам на свету Луцију Об. просинца, сад не знам точно 1997. мислим да је година била, 1997. или 1998., 1997. мислим. Кад је успостављено значи пола, 1997. Об.просинца, мислим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми само у каснијим неким Вашим разговорима са Александром Николајидисом било овамо кад сте били у Србији, да ли је он Вама саопштава што је он Вас морао да убије, како, због чега?

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Не, нисмо више о томе, мислим нисмо, нисам више уопће ништа о томе питала, не знам тако су биле неке ситуације, овај, из почетка је значи било оно вријеме гдје ме је морао код неког оставити и тако низ тих околности је било тих проблема који су се издогађали так да нисмо били у некој прилици уопће о нечему разговарати и расправљати, а после кад је дошао, тај неки други пут кад се вратио, кад сам сазнала да се не може више он враћати доста јако је пуно пио и једноставно добро је било тако док год смо били у присутности тих његових пријатеља и ово, оно, увек сам се бојала остати сама с њим, тако да једноставно нисам ни превише инсистирала на тим некаквим испитивањима, овај, да једноставно поново не, шта ја знам, не изазовем код њега некакву, шта ја знам, неки страх сам имала да уопће започињати с том темом јер сам избјегавала уопће те ситуације. Добро сам се осјећала сваки пут кад нисмо сами, увијек сам и кад сам била у Панчеву нисам имала страх од никога једино страх од њега јер на тренутке је био оно ок, супер, а на тренутке нисам знала што може направити, тако да једноставно имала сам страх од самог њега.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Сведок СНЕЖАНА КРИЗМАНИЋ: Иако смо ми пролазили кроз све оно, кажем и ситуације и сретали смо људе који су имали проблема и било је и красних обитељи кроз које смо прошли али, овај, они људи који су имали проблема са законом ја особно нисам имала неких проблема с њима и страхови, више сам имала страх самоће остати, остати сама са Александром Николајидисом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Хвала. Изволите.

Адв. ИГОР ОЛУЈИЋ: Судија, имајући у виду начин на који је спроведено данашње саслушање, одбрана обавештава суд да неће постављати питања овом сведоку због тога што је начин на који се одвијало данашње саслушање сведока озбиљно угрозио, онемогућио право одбране, право на одбрану. Овде пре свега мислим на чињеницу да је приликом саслушања овог сведока није поступљено у складу са чланом 9 Другог додатног протокола уз Европску конвенцију на које се позвао и члан већа приликом одређивања за саслушање путем видео-конференцијске везе, односно у судници у Загребу није присутан представник суда Републике Србије. Имајући у виду ова, само ова чињеница је довољна по себи да исказу данашњег сведока, да га контаминира. Поред тога не само стриктно законска норма него и чињеница да се током претходних главних претреса представници одбране указивали на постојање основане сумње да поједине судије које учествују у саслушању путем видео-конференцијске везе утичу на сведоке, сматрамо да без присуства представника суда Републике Србије није могуће спровести радњу саслушања путем видео-конференцијске везе. Такође указујемо на чињеницу да поред ових околности од пресудног значаја за могућност да се спроведе саслушање путем видео-конференцијске везе, а што је онемогућено током данашњег главног претреса, јесте чињеница да је камера којом је снимано саслушање сведока била постављена под углом у односу на сведока и удаљена од њега, те одбрана није била у могућности да прати израз лица сведока што је имајући у виду ограничења саслушањем путем видео-конференцијске везе од пресудног значаја да би се барем на неки начин заштитило право одбране, а поврх свега тога последњих пола сата саслушања пре главног претреса и готово читав, пре паузе на главном претресу и готово читав ток саслушања, након паузе снимак је био видно оштећен црвеном бојом што је допунско онемогућило одбрану да на било који начин осим

констатације да је сведок присутан у сали утврди на који начин реагује приликом постављања и одговарања на питања. Имајући у виду наведено одбрана сматра да данас изведено саслушање сведока не може представљати валидан доказ у овом поступку и због тога неће учествовати у постављању питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. У реду. Изволите, има ли питања? Оптужени да ли имају питања? Добро. Има ли још неко неких питања? Не. Хвала Вам што сте дошли да сведочите о овим догађајима.

Довршено сведочење.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја молим да се.

Судија Ерна Дражанчић: Прекидамо везу? Поздрављам вас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, да се искључи видео-конференцијска веза. У вези ових Ваших констатација сматрам да је све ово што се дешава и ових дана то апсолутна злоупотреба права. Прво није неопходан предуслов да неко буде тамо присутан приликом видео-конференцијске везе. То се изводи на свим суђењима за ратне злочине и веће је прошли пут учинило за Жупанијски суд у Вуковару, с обзиром да сте ту изразили сумњу везано за то. Уопште није неопходно присуство било кога из Окружног суда у Београду да неко тамо буде присутан. Друга ствар, ово што истичете да је немогуће било пратити преко видео-конференцијске везе ако смо сви овде у судници и чланови већа и тужилац и сви констатовали да се врло јасно види на овом монитору, само што је била слика промењене боје, ниједног момента није та слика била ни замрзнута нити било шта. Ја ћу убудуће сва оваква поступања ваша тумачити покушај да се омета вођење овог поступка и у вези тога више даље дискусије никакве нема. Једнога дана имаћете право жалбе, веће је донело овакву одлуку да се то ради преко видео-конференцијске везе. Немамо даље више шта у вези тога да дискутујемо, ја заиста више немам стрпљења да се на овакав начин дешавају. Овде нико.

Адв. ИГОР ОЛУЈИЋ: Судија, заиста није било каква намера да се на било који начин како сте рекли злоупотребљавају права у поступку. Оно што ми покушавамо овде да радимо јесте да

пружимо право људима који су оптужени за изузетно тешка кривична дела на одбрану и у томе смо имали сарадњу суда. Ви сте послали судија представника суда у Жупанијски суд.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја Вас молим, нисам Вам дала реч.

Адв. ИГОР ОЛУЈИЋ: Извињавам се, него само покушавам да објасним.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И да је то покушај ометања вођења поступка, иде се толико далеко на јучерашњем суђењу да се тражи овде превођење са мислим хрватског на српски и нећу о томе више да дискутујем. Веће је имало писмене предлоге браниоца оптуженог Миодрага Димитријевића адвоката Миладина Живановића да се оптуженом укине притвор, имало је писмени предлог браниоца опт. Љубана Деветака адвоката Јасмине Живић да се укине притвор и имали смо предлоге браниоца опт. Милана Девчића адв. Бранкице Мајкић и браниоца опт. Радојчића адв. Налића и Олујића, то је било на почетку свих ових суђења предлози за укидање притвора. Ја само не знам да ли је било за оптуженог Петронија неки предлог писмени, а у међувремену није стигао. Јесте. Изволите тужиоче у вези ових предлога за укидање притвора да ли бисте се изјаснили?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Тужилаштво и даље остаје при раније изнетом ставу да оставља суду на оцену.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То остављам суду на оцену, то по мени ништа не значи. По ЗКП-у када суд одлучује о предлозима за укидање притвора тужилац је дужан да да мишљење. Ја позивам тужиоца, тужиоче да ли Тужилаштво за ратне злочине има мишљење о томе или нема? Ако нема мишљење онда нека се изјасне да немају мишљење, јер суд ће да одлучује, то суду на оцену, суд ће да одлучује и овако и онако. Кад је предлог за укидање притвора суд мора да одлучује, према томе за мене то «суду на оцену» то ништа не значи. Тужилац мора да каже своје мишљење везано за предлог за укидање притвора.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: У реду. Дакле после две године, колико траје овај поступак, свих изведених доказа, чињеница је да су сви оптужени једни у одговарајућим здравственим проблемима, ја сам сагласан са предлогом одбране да се према оптуженом, свим оптуженима укине притвор.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пошто је веће већ знало да ће одлучивати о притвору и имало је у виду ове писмене предлоге и имајући у виду овакво мишљење тужиоца.

Веће доноси

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ притвор према оптуженом Миодрагу Димитријевићу одређен решењем истражног судије Окружног суда у Београду Већа за ратне злочине Ки.В.бр.7/07 од 30.05.2007 године, па се оптужени има ОДМАХ пустити на слободу.

ОДБИЈАЈУ СЕ предлози да се оптуженима Љубану Деветак, Милану Девчићу, Милану Радојчићу и Петронију Стевановићу укине притвор.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Веће је имало у виду везано за оптуженог Миодрага Димитријевића које се њему инкриминације стављају на терет и досадашњи ток доказног поступка и сматрало је да њему треба укинути притвор. Везано за остале оптужене они су по свим тачкама оптужбе и по 1. и по 2. и по 3. тачки имајући у виду тежину дела, последице дела 69 страдалих људи сматрало је да нема места да се њима укине притвор, а везано за опт. Петронија Стевановића њему се по две тачке оптужбе ставља на терет, суд је имао у виду и доказни материјал који је и током истраге прикуљен везано за опт. Стевановића, а и током ових претреса.

Довршено у 13 часова и 29 минута.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес се ОДЛАЖЕ.

Следећи се ОДРЕЂУЈЕ у дане:

**23. септембра, 24. септембра, 25. септембра 28. септембра
и 29. септембра 2009 године,
све са почетком у 09 часова и 30 минута
у судници број 2.**

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Што се тиче 23. септембра 2009 године за тај дан, уколико решење о издвајању записника на коме су одбране износили Драган Бачић и одбрану допунио Љубан Деветак постане правноснажно, суд ће тога дана позвати оптуженог Драгана Бачића да поново изнесе своју одбрану и опт.Љубан Деветак ако жели да допуни оно што је раније причао. Кажем ово је под условом, с обзиром да је тужилац најавио жалбу на оно решење о издвајању. За 24.септембар 2009 године сведок Ратко Ђокић, 25.септембар 2009 године по службеној дужности се одређује саслушање сведока Јосипа Балића и за 28.септембар путем видео-конференцијске везе сведок Емануел Филић, 29.септембар путем видео-конференцијске везе сведок Марко Грачанац.

Адв. БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Судија, у вези Марка Грчанца, пошто су исказе давала два лица, отац и син, који од њих двојице?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Овај Марко Грчанац старији.

Адв. БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Овај што има 82 године?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте.

Адв. БРАНКИЦА МАЈКИЋ: Добро, хвала.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА